

Godišnji izvještaj 2012.

FORUM
ZA
SLOBODU
ODGOJA

FORUM ZA SLOBODU ODGOJA | Godišnji izvještaj **2012.**

Forum za slobodu odgoja je osnovan 21.12.1992. godine, a registriran 09.06.1998.
Godina 2012. je **20. godina djelovanja**.

Upravna i nadzorna tijela

Predsjednica

Vesna Mihoković Puhovski

Upravni odbor

Vesna Mihoković Puhovski, predsjednica
dr. sc. Dubravka Miljković, članica
mr. sc. Višna Grozdanić, članica
Stjepan Cipek, član
prof. dr. sc. Lino Veljak, član
Branko Ančić, član
dr. sc. Mladen Domazet, član

Nadzorni odbor

Katarina Ivče Farnell
Mirta Dagmar Muhić
Zlatko Šešelj

Izvršna tijela

Izvršna direktorica

Eli Pijaca Plavšić

Direktor financija

Denis Čihor

Direktor razvoja i programa

Mario Bajkuša

Voditeljica programa Medijacija

Ana Karlović

Voditeljica projekata

Marina Brkić

Voditeljica programa „Edukacijom do zdravlja”

Biserka Šavora

Asistentica na projektima

Jelena Perak

Treneri i trenerice

Ana Jurišić
Ana Karlović
Ana Žnidarec Čučković
Andrea Petković
Andreja Kosorčić
Biserka Šavora
Branko Ančić
Diana Batinić
Domagoj Morić
Eli Pijaca Plavšić
Fadila Zoranić
Gordana Novković-Poje
Hicela Ivon
Igor Miškulin
Jasmina Ibišević Muminović
Katarina Ivče Farnell
Kim Anić
Ljerka Dobaj Ristić
Marina Brkić
Mario Bajkuša
Nina Matijašević
Tamara Puhovski
Tonča Jukić
Vesna Kostović-Vranješ
Vesna M. Puhovski
Vesna Vlahović-Štetić
Višnja Grozdanić
Vlasta Vizek-Vidović
Zlatica Šimunović
Zoran Pavletić
Željka Kamenov

Volonteri i volonterke

Ana Balković
Ana Budimir
Ana Mikolić
Andrej Cimermanović
Domagoj Morić
Doris Brala
Filip Gospodnetić
Helena Trstenjak
Irena Imprić
Iva Tustanovski
Ivan Hederić
Ivana Živčić
Jasmina Kovač
Jelena Perak
Katarina Grbavac
Luka Čvarek
Milana Rastović
Vanja Hederić
Vanja Kožić

Sadržaj

Godišnji izvještaj 2012.

Uvod | **vii**

Postignuća u 2012.godini | **ix**

1. Djeca i mladi | **1**
2. Nastavnici i stručni suradnici | **11**
3. Stručnjaci koji rade s djecom i mladima | **21**
4. Suradnja s domaćim i međunarodnim organizacijama i inicijativama | **25**
5. Organizacija | **33**
6. Finansijski izvještaj | **39**
7. Medijski izvještaj | **41**
8. Popis prijavljenih projekata | **45**

Uvod

Forum za slobodu odgoja 2012. godinu obilježio je različitim organizacijskim promjenama, ali i postavljanjem novih strateških ciljeva. Tome je najviše doprinijelo strateško planiranje početkom 2012. godine kada su se definirali strateški ciljevi i prioriteti u sljedećem trogodišnjem razdoblju. Usko povezano s tim bila je i jedna teška strateška odluka početkom godine koja je dovela do zatvaranja medijacijskih centara u Velikoj Gorici i Rijeci ponajprije zbog nedostatka finansijske potpore lokalnih samouprava (gradova Rijeke i Velike Gorice) koji su do tada podupirali rad medijacijskih centara. Takva odluka dovila je do novog definiranja programa medijacije koji je zahvaljujući reorganizaciji postao program zadužen za promociju medijacije na nacionalnoj razini, a ne više s tolikim fokusom na lokalnu razinu. Iako smo zatvaranje medijacijskih centara na početku godine doživjeli kao neuspjeh ipak je reorganizacija programa i uspostava novih strateških ciljeva dovila do većeg opsega djelovanja te omogućila ulazak u nove sektore kao što je područje socijalne zaštite, ali i sve veći naglasak na izravan rad s djecom i mladima. To je dovelo do toga da je program medijacija 2012. godinu završio kao izrazito uspješan program koji je proširio svoje djelovanje te koji povlači sredstva iz lokalnih, nacionalnih i međunarodnih fondova te organizacijom seminara ima veliki utjecaj na sa-moodrživost FSO-a.

Prošla godina bila je usmjerena na prijavu na različite natječaje, prije svega one Europske komisije, pomoću kojih se nastojalo osigurati programsku i finansijsku održivost u sljedeće tri godine kako bi FSO ostvario zadane strateške ciljeve. Ukupno je prijavljeno 16 projekata od kojih je osam projekata dobiveno, sedam odbijeno dok je jedan projekt još u fazi čekanja. Većinu projekata FSO je prijavio kao nositelj, no tu je i određeni broj projekata (uglavnom međunarodnih) na kojima je FSO bio partner. Sedam dobivenih EU projekata osigurava finansijsku stabilnost udruge u sljedeća 24 mjeseca kao i mogućnost novog zapošljavanja projektnih as-

tenata što znači i organizacijski, ali i programski razvoj FSO-a. Posebno smo ponosni na činjenicu kako smo jedna od rijetkih organizacija civilnog društva koja je uspjela dobiti toliko projekata te kako smo u vremenima krize i stalnog rasta ne-zaposlenih uspjeli i održati broj zaposlenih, ali i stvoriti uvjete za zapošljavanje novih kolegica i kolega.

Unatoč dalnjem smanjenu proračunskih sredstava za stručna usavršavanja, zahvaljujući različitim projektima, ali i školama i samim nastavnicima koji su uspjeli prikupiti sredstva za stručno usavršavanje u 2012. godini održali smo 24 seminarske grupe za ukupno 526 sudionika s prosječnom ocjenom 4,6 svih održanih seminarskih grupa što je nešto više sudionika nego u prethodnoj godini.

Ostvarili smo veliki broj novih partnerstva s različitim međunarodnim i domaćim organizacijama, institucijama, gradovima i županijama (Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Splitsko – dalmatinska županija, Ličko – senjska županija) te provodili projekte u gradovima i županijama u kojima još nismo bili prisutni (npr. grad Gospic i Ličko-senjska županija, grad Vinkovci, grad Krapina i sl.). Također, 2012. godinu obilježilo je i sve aktivnije sudjelovanje zaposlenika FSO-a u različitim radnim skupinama, inicijativama, nacionalnim vijećima i sl. na lokalnoj i nacionalnoj razini, te u upravljačkim strukturama, posebno u međunarodnim organizacijama kao što su sudjelovanje u Upravnim odborima tri međunarodne organizacije kojima je FSO član (*European Forum for Freedom in Education, Network of Education Policy Centers, Reading and Writing for Critical Thinking International Consortium*). Potrebno je napomenuti i veliki broj konferencija, sastanaka, okruglih stolova i seminara na kojima su zaposlenici FSO-a sudjelovali u 2012. godini. Radi se o 47 različitih događanja gdje se promovirao rad FSO-a što je također doprinijelo stvaranju novih partnerstava i uspostavljanju novih suradnji. Godinu je obilježilo i sudjelovanje u različitim neformalnim, zagova-

račkim inicijativama kao što su Inicijativa za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja, Inicijativa za uvođenje zdravstvenog odgoja te Platforma 112. U svim inicijativama FSO je imao aktivnu ulogu te je dao doprinos radu inicijativa.

Od važnih projekata u 2012. godini naglasit ćemo samo neke od njih. To je svakako projekt „Lideri/ce za lokalnu zajednicu” koji je u prvoj godini provedbe okupio 30 mladih ljudi iz Vukovarsko-srijemske županije u edukacijskom programu koji ih je potaknuo na aktivnu participaciju u lokalnoj zajednici. Projekt „Ključ za mir – odgoj za mir” koji je prvi projekt u Hrvatskoj financiran iz Zaslade Jolie – Pitt, a koji je omogućio provođenje aktivnosti u županijama kao što su Ličko-senjska i Istarska županija. Projekt „Oboji svijet” dio kojeg je i obilježavanje Međunarodnog dana tolerancije. U studenom 2012. godine, na priredbi povodom obilježavanja Međunarodnog dana tolerancije okupilo se više od 300 sudionika što je to bio i najznačajniji događaj u organizaciji FSO-a u 2012. godini. U sklopu programa medijacije ostvarili smo projekte u dva nova područja. Prvo područje je izravan rad s djecom i mladima kroz projekt „Mladi za mlade” gdje smo povezali studente i mlade sa srednjoškolcima koji su zajedno provodili radionice. Drugi smjer je područje socijalne zaštite gdje smo održavali edukacije za djelatnike Centra za socijalnu skrb Grada Zagreba te uspostavili odličnu suradnju i potaknuli ulaganje u stručno usavršavanje socijalnih radnika. Početkom 2012. počeo je i trogodišnji projekt „SIRIUS: Obrazovanje djece migrantskog porijekla” na kojem je partner i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta koji uključuje 15 partnera iz zemalja članica EU. Na međunarodnoj razini održali smo niz događanja u sklopu SIRIUS projekta, organizirali smo sastanak i godišnju skupštinu međunarodne organizacije *Reading and Writing for Critical Thinking International Consortium* te dva međunarodna semina-

ra u sklopu programa „Mladi na djelu” gdje smo okupili 60-tak sudionika iz različitih zemalja. Kroz program financiran iz Instituta otvoreno društvo iz Budimpešte povezali smo organizacije mladih i za mlade u Hrvatskoj s organizacijama iz drugih zemalja vodeći se principom stvaranja okruženja za promjene koje dolaze „odozdo”. Održali smo suradnju i provodili uspješne projekte zahvaljujući potpori različitih domaćih institucija kao što su Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Grad Velika Gorica, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo socijalne politike i mladih itd.

Na kraju, u 2012. godini nastavili smo s programom volontiranja u Forumu koji je iz godine u godinu sve uspješniji. U 2012. godini imali smo 15 volontera i volonterki koji su svojim radom i entuzijazmom iznimno pomogli u realizaciji svih naših projekata. Iskreno im zahvaljujemo na njihovom angažmanu, kreativnosti te želji da doprinesu pozitivnim promjenama u društvu.

U izvještaju o radu FSO-a u 2012. godini donosimo pregled svih najznačajnijih aktivnosti koje smo provodili. Ove godine izvještaj je koncipiran na način da su projekti podijeljeni s obzirom na korisnike te su opisani projekti koji se odnose na djecu i mlade, nastavnike i nastavnice te projekte koji se odnose na stručnjake koji rade s djecom i mladima. U drugom dijelu izvještaja govori se o organizacijskim promjenama i razvoju FSO-a dok na samom kraju donosimo finansijski izvještaj.

Eli Pijaca Plavšić
Izvršna direktorica

Postignuća u 2012.godini

- Održane **24 seminarske grupe** za ukupno **526 sudionika** s prosječnom ocjenom **4,6** svih održanih seminarskih grupa
- U prvoj polovici godine prijavljeno je oko 30 projekata u vrijednosti od preko 3.500.000,00 kuna.
- Povećana medijska prisutnost u izvještajnom razdoblju
- Uključivanje 15 novih volontera u rad FSO-a, razvoj Pravilnika o volontiranju te sve veći interes mladih za volontiranje u FSO-u.
- Sve aktivnija uloga u upravljačkim i programskim strukturama u domaćim i međunarodnim Mrežama kojih je FSO član (Koordinacija udruga za djecu – vođenje tematske grupe za obrazovanje; NEPC – zajedničko prijavljivanje međunarodnih projekata te izbor Marija Bajkuše u Upravni odbor; RWCT IC – izbor Eli Pijace Plavšić kao predsjednice Upravnog odbora RWCT IC, organizacija 2 međunarodna sastanaka u Zagrebu)
- Odobreno 8 novih projekata financiranih iz EU fondova na kojima je FSO nositelj ili partner
- Uspostavljeno 50tak novih partnerstva s različitim organizacijama civilnog društva, udrugama mladih, lokalnim i područnim samoupravama, centrima za socijalnu skrb, osnovnim i srednjim školama itd. kroz koja je FSO razvijao nove projekte i programe.
- Drugu godinu za redom održan natječaj „Oboji svijet“ za učenike osnovnih i srednjih škola te organizirana priredba povodom Međunarodnog dana tolerancije. Na natječaj je pristiglo 210 učeničkih radova, a na priredbi je sudjelovalo oko 300 sudionika.
- Proširenje programa medijacija na područje socijalne skrbi te uspješna suradnja s centrima za socijalnu skrb te sve veći direktni rad s djecom i mladima.
- Održana 2 međunarodna treninga u sklopu Youth in Action programa
- Ostvarena suradnja i provedeni projekti u novim lokalnim zajednicama (Ličko-senjska županija, Istarska županija, Vukovarsko – srijemska županija, Splitsko – dalmatinska županija, Krapinsko-zagorska županija)
- Stručna usavršavanja zaposlenika i sudjelovanje na domaćim i međunarodnim konferencijama gdje su prezentirali projekte FSO-a – ukupno su zaposlenici FSO-a sudjelovali na 47 stručnih usavršavanja, konferencija i sl. tijekom 2012. godine
- Strateško planiranje 2012 – 2015.godina - zahvaljujući institucionalnoj potpori Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u Stubičkim toplicama smo u siječnju 2012. održali dvodnevno Strateško planiranje koje je vodila konzultantica Nataša Škrbić te je izrađen Strateški plan djelovanja od 2012. – 2014.
- Zapošljavanje asistentice na projektima FSO-a
- Sudjelovanje Eli Pijaca Plavšić u radnoj skupini za izradu nacrta zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru.
- Imenovanje Eli Pijace Plavšić u Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje
- Imenovanje Marija Bajkuše u radnu skupinu za izradu Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2012.-2016.
- Imenovanje Marija Bajkuše u radnu skupinu za osnivanje nacrta nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva za razdoblje 2012.2015.
- Sudjelovanje u Inicijativi za uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.
- Sudjelovanje Ane Karlović u radnoj skupini za planiranje socijalnih usluga u Gradu Zagrebu - područje Djeca i mladi
- Aktivno sudjelovanje u Platformi 112

DAN TOLERANCE

1. DJECA I MLADI

1.1. MEDIJACIJA

Oboji svijet šarenim bojama tolerancije

Forum za slobodu odgoja je uz potporu Grada Zagreba i Velike Gorice, te sponsorstvo Algoritma i Centra za kulturu Trešnjevka proveo projekt „Obojimo svijet šarenim bojama tolerancije” koji je prvenstveno bio namijenjen učenicima osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba i Velike Gorice. Glavni cilj projekta bio je obilježavanje Međunarodnog dana tolerancije 16.11.2012. godine kako bi potaknuli djecu, mlade i odrasle na aktivno promišljanje tolerancije, empatije, ne-nasilnog rješavanja sukoba, suzbijanja stereotipa, predrasuda i ravnopravnosti spolova. Izravni korisnici projekta su bili mlađi, jer je vrlo važno rano početi razvijati pozitivan stav o toleranciji, provoditi ju u praksi i pružati primjer drugima. Indirektni korisnici projekta bili su učenici osnovnih i srednjih škola te šira lokalna zajednica, koji su sudjelovali u projektu dolaskom na izložbu plakata pristiglih na Natječaj i posjetom priredbe „Oboji svijet!” u Kulturnom centru Trešnjevka.

Projekt se sastojao od nekoliko povezanih aktivnosti koje su bile usmjerene na glavnu aktivnost – Priredbu „Oboji svijet”. Aktivnosti projekta uključivale su; aktivnosti na Internetu, aktivnosti za nastavnike i stručnjake u obrazovanju, aktivnosti sa školama (aktivnosti pripreme i distribucije nastavnih materijala za direktan rad s učenicima, plakati, izložba, video uradci), te priredba „Oboji svijet” u Kulturnom centru Trešnjevka.

NAGRADNI NATJEČAJ OBOJI SVIJET

Nagradni natječaj „Oboji svijet” je objavljen u listopadu 2012. godine. Na natječaj su se mogli prijaviti učenici/ce od petog do osmog razreda osnovnih i učenici/ce svih razreda srednjih škola na području Grada Zagreba i Velike Gorice, uz stručno vodstvo nastavnika/ce ili stručnog suradnika/ce.

Natječaj je obuhvaćao prijavu radova u dvije kategorije. Učenici su u grupi mogli izraditi videouradak u trajanju do pet minuta, a samostalno ili u grupi izraditi plakat, strip, fotografiju, pjesmu ili priču.

Do 30. listopada na Natječaj je pristiglo više od 220 radova od preko 500 učenika i učenica. Odabrano je više kvalitetnih radova na temelju inovativnosti, kreativnosti, poruke koju rad šalje te cjelokupne izvedbe. Fond nagrada je iznosio 12000 kuna što nam je omogućilo da nagradimo jedanaest najboljih radova, te na taj način potaknemo učenike da sudjeluju i slijedeće godine na, sada već tradicionalnom, obilježavanju Međunarodnog dana tolerancije.

Ostali kvalitetni radovi predstavljeni su na Priredbi ”Oboji svijet!” a mogli su se pogledati na izložbi galerije Modulor Centra za kulturu Trešnjevka.

PRIREDBA OBOJI SVIJET – MEĐUNARODNI DAN TOLERANCIJE 16. STUDENOG

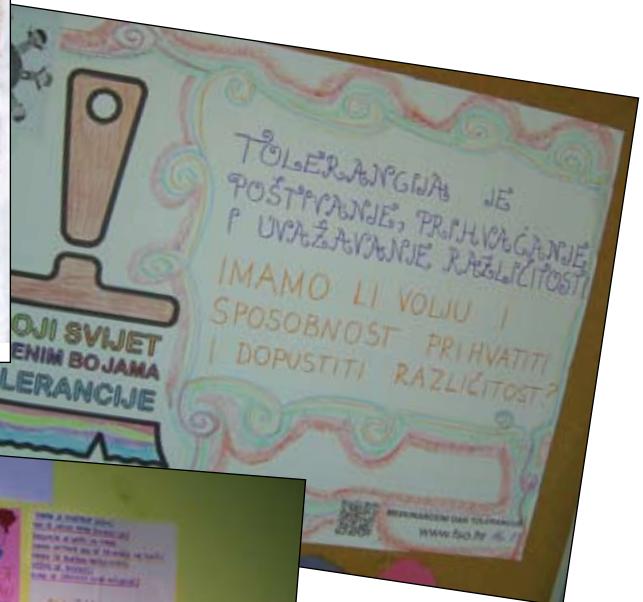
Izložbu i Priredbu je posjetilo preko 300 učenika/ca i nastavnika/ca, roditelja s područja Grada Zagreba i Velike Gorice.

Na Priredbi su gostovali i predstavnici Grada Zagreba, Ureda Gradonačelnika, ravnatelji škola i predstavnici udruga koji su govorili o aktualnim problemima mladih, te kako ih riješiti.

Dvorana je bila prepuna mlađih ljudi koji su s oduševljenjem pratili program Priredbe, odgovarali na pitanja voditeljice Priredbe Ide Prester, a neki od njih su bili toliko otvoreni da su i sami

davali primjere tolerancije, predrasuda i nenasilnog rješavanja sukoba te postavljali pitanja gostima. Naravno, učenicima je najzanimljiviji dio programa bio proglašenje pobjedničkih radova. Svoje nagrađene kolege su bodrili pljeskom i ovacijama.

Nakon Prijedbe, svim sudionicima su poslane zahvalnice što su sudjelovali u Natječaju. Povratne informacije su više nego pozitivne, sudionicima je to bilo lijepo iskustvo, te se nadaju nečem sličnom i slijedeće godine.

Mladi za mlade

Tijekom ljeta 2012. projektni tim je započeo s provedbom pripremne faze. Program edukacije iz medijacije prilagođen je učenicima srednjih škola, te je u dogovoru s trenerima određen termin edukacije u listopadu. U pripremnoj fazi odlučeno je i da se predviđena obuka za srednjoškolce i mlade volontere-medijatore održi istovremeno i na istom mjestu kako bi i jedna i druga grupa imala priliku upoznati se međusobno i odmah pronaći para ili grupu s kojom će kasnije raditi.

U rujnu smo započeli s promocijom programa te pozvali srednjoškolce i mlade volontere da sudjeluju u programu. Interes je bio velik, i premašio je predviđen broj sudionika te smo izabrali jednu grupu od ukupno 26 najmotiviranijih srednjoškolaca, te grupu od 25 studenata, apsolvirana te mladih nastavnika i odgajatelja – budućih volontera-medijatora.

Obuka za obje skupine korisnika održala se 5. i 6. listopada 2012. u Učeničkom domu Marije Jambrišak. Za mlade volontere-medijatore radilo se o Naprednom programu medijacije, odnosno o uvodnom dvodnevnom seminaru (nakon kojeg slijede i dodatni edukacijski sastanci), dok su srednjoškolci sudjelovali u prilagođenom Osnovnom treningu iz medijacije. Sudionici objiju grupa bili su vrlo aktivni i vidno motivirani za rad te su na kraju u anonimnim evaluacijskim upitnicima progrome ocijenili viskom ocjenama. Ukupna ocjena uvodnog dijela Naprednog programa medijacije od strane sudionika – budućih volontera-medijatora – iznosila je 4,65, dok je ukupna ocjena treninga za srednjoškolce iznosila 4,8. Neke od komentara sudionika izdvajamo u nastavku.

Srednjoškolci:

„Zapamtit će da je važno aktivno slušanje, preko pozicije i interesa doći do potrebe, što je najvažnije nekome. Najkorisnije mi je međusobno mirenje medijacijom i na koji način možemo nekoga pomiriti. S vršnjacima bi htjela podijelit radionice koje smo na seminaru radili.“

„Meni su bile cool sve igrice ;) ali mi je najpoučniji dio bio gdje smo sami pokušali biti medijatori. ŠTETA što ne traje još :(također mi je bila dobra Marhallova metoda koju će sigurno primijeniti.“

„Jedva čekam radionicu sa svojim razredom u školi da im mogu prenjeti sve što sam naučila i sve o čemu sam čula, zadovoljna sam, svakome bih preporučila.“

Volonteri-medijatori:

„Seminar je vrlo koristan i izvrsna nadogradnja na ono što smo već obrađivali na početnom, primjeri medijacije bi mogli biti manje umjetni i možda bi bilo korisnije vidjeti stvaran slučaj medijacije, a ne glumu.“

„Ovaj napredni seminar me vrlo pozitivno iznenadio – od njega sam dobila više nego što sam očekivala, smatram da je potrebno puno više vježbe.“

Sudionici obje grupe imali su priliku dodatno se upoznati (volonteri-medijatori – srednjoškolci) te se „upariti“ odnosno prema nekom kriteriju (uglavnom prema blizini škole mjestu stanovanja volontera-medijatora) podijeliti u parove jedan srednjoškolac – jedan volonter-medijator. Parovi su razmijenili kontakte te se dogovorili za naknadni sastanak u svrhu pripreme radionice ili predavanja. Partnersko-mentorski odnos rezultirao je osmišljavanjem aktivnosti (radionice, predavanja, programi) koje su se provodile u matičnim školama iz kojih dolaze srednjoškolci. Pojedini parovi bili su toliko motivirani i inspirirani cijelim projektom da su odlučili održati i više od jedne radionice te razraditi i sveobuhvatniji program edukacije učenika. Do 31. prosinca 2012. održano je 14 radionica/predavanja na kojima je, prema dostavljenim izvješćima,

bilo prisutno ukupno 334 učenika/ce. Pojedini parovi proveli su i evaluaciju održanih radionica koje su pokazale kako većina učenika prezentirane teme smatra vrlo važnim, a način prezentacije zanimljivim i poželjnim i u budućnosti.

Neki od komentara volontera-medijatora nakon održane radionice:

„Prvo bih se željela zahvaliti za ovakvo iskustvo u koje sam bila „gurnuta”. Da nije Medijacije/FSO/Vas nikada ne bi shvatila kako su ovakvi projekti, a ponajviše mladi – i više nego vrijedni truda u prenošenju novih znanja i vještina. Suradnja s Margaretom je, i dalje, odlična. Pomagale smo jedna drugoj i nadopunjavale se.“

„Nastavnicima se je aktivnost svidjela te je Petar odmah angažiran slijedeći dan da održi radionicu u 2c razredu. Učenici su na post-it papiriće na kraju trebali nacrtati kako su se osjećali i kako im se svidjela radionica. Većina učenika izabrala je veliki osmijeh.“

„Bilo nam je lijepo međusobno surađivati i zadovoljne smo realizacijom radionice o medijaciji.“

Evaluacija održena na kraju projekta pokazala je kako iz perspektive volontera-medijatora srednjoškolci više preferiraju aktivan rad u nastavi te da su voljni sudjelovati u kreiranju nastave svojim prijedlozima i idejama. Medijacija je kod njih naišla na pozitivne reakcije, kao i kod nastavnika. Međutim, volonteri-medijatori smatraju kako je za kvalitetno provođenje medijacije ipak potrebno više vremena i iskustva, a po mogućnosti i dodatne edukacije, bile one formalnog ili neformalnog tipa.

Mladi i aktivni - nenasilna komunikacija u izgradnji mira

Uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u 2012. godini započeo je projekt Mladi i aktivni čiji je glavni cilj projekta je razvijanje vještina mladih kako bi kvalitetnom komunikacijom nenasilno rješavali sukobe, razvijali proaktivnost, socijalnu osjetljivost i kreativnost.

Nakon nagradnog natječaja „Oboji svijet!” i Konferencije na kojoj su mladi iz Zagreba izlagali svoja dosadašnja iskustva u promoviranju medijacije i tolerancije, aktivnosti za srednjoškolce su proširene na Zagrebačku županiju. Aktivnosti su namijenjene odabranoj skupini srednjoškolaca u Zagrebačkoj županiji (po dvoje iz 10 škola), no ujedno i nastavnicima i stručnim suradnicima s područja Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Nakon edukacije iz medijacije prilagođene njihovom uzrastu, mladi osmišljavaju radio-nicu koju će prezentirati svojim vršnjacima. Odabrani stručnjaci s područja Grada Zagreba i Zagrebačke županije koji su već prošli Osnovnu obuku prolaze Napredni program medijacije i dobivaju Zbirku nastavnih priprema iz Vršnjačke medijacije te su na taj način opremljeni i podržani u implementaciji programa u radu s djecom i mladima.

1.2. INTEGRALNO GRAĐANSKO OBRAZOVANJE

Lideri/ce za lokalnu zajednicu

Nakon gotovo godinu dana natječajnog postupka te pozitivne evaluacije, 12. siječnja 2012. godine Forum za slobodu odgoja je potpisao ugovor sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije o provedbi projekta „Leadership for Local Community: Empowering Teachers and Youth for Active Role in Local Communities”.

Naziv projekta na hrvatskom jeziku je „Lideri/ce za lokalnu zajednicu”.

Ugovor je potpisani unutar IPA 2009 programa „Building Capacities of the CSOs for Monitoring and Advocacy in the Field of Democratization, Human Rights, Minority Integration and Sustainable Refugee Return in the Areas of Special State Concern”, a vrijednost projekta je 186.414 eura.

Partneri na projektu su Vukovarsko-srijemska županija i Network of Education Policy Centers, a projekt sufinancira i Republika Hrvatska preko Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Cilj projekta je Jačanje kapaciteta mladih i obrazovnog sustava u području demokratizacije, ljudskih prava, integraciji manjina i nenasilnog rješavanja sukoba u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Projekt ima tri glavne aktivnosti od kojih su dvije provedene u prvoj godini projekta.

Za provedbu prve aktivnosti – **istraživanja o obrazovanju nacionalnih manjina** – zadužen je partner na projektu Network of Education Policy Centers. Cilj istraživanja je identifikacija mehanizama podrške i realizacije prava na obrazovanje manjinskih skupina te dobivanje kom-

parativne perspektive u odnosu na druge zemlje Europske Unije, IPA zemlje te zemlje Centralne Azije, u kojima je Mreža centara za obrazovne politike provela slično istraživanje. Istraživanje je provedeno u trima regijama – Vukovarsko-srijemskoj i Istarskoj županije, te u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. Istraživanje je provedeno u dvije faze kako bi se dobili podaci o stavovima učenika i nastavnika. U prvoj fazi održane su fokus grupe za učenike i nastavnike u navedenim regijama, a druga faza obuhvaćala je anketno ispitivanje učenika i nastavnika u tim regijama. Rezultati ove aktivnosti bit će predstavljeni tijekom druge godine provedbe projekta, to jest u 2013. godini, a radi se o izvještaju o provedenom istraživanju, komparativni izvještaj te sažetak istraživanja s preporukama. Navedeni rezultati bit će predstavljeni na konferenciji koja će se održati u Vukovaru u travnju 2013. godine.

Drugu aktivnost na projektu provodio je Forum za slobodu odgoja, a aktivnosti je imala za cilj razvoj kompetencija mladih Vukovarsko-srijemske županije za aktivniju ulogu u svojim lokalnim zajednicama. Na temelju javnog poziva organizirana je grupa od 30 visoko motiviranih mladih ljudi. Svi sudionici, iako različitih obrazovnih, poslovnih i drugih biografija, imali su zajedničku crtu – interes za dobrobit lokalne zajednice u kojima žive i rade. Program se sastojao od četiri seminara i aktivnost između seminara koje su se odvijale putem Facebooka. Prvi seminar održan je u Daruvaru u svibnju 2012. godine gdje su sudionici bili upoznati s osnovnim pojmovima političke filozofije, demokracije, ljudskih prava, te načinima rada u lokalnoj zajednici. Drugi seminar održan je u Vinkovcima, a teme seminara su bile borba protiv korupcije, te Europska unija. Seminar u Osijeku bio je treći u nizu gdje su sudionici dobili uvid u medijaciju, te dobili glavne odrednice vezano za razvoj i pisanje projektnih prijedloga. U 2013. planira se završni seminar u sklopu programa te podjela potvrda o uspješno završenom edukacijskom programu.

Treba napomenuti kako su projekti koje su sudionici programa za mlade predlagali bili temelj za novi projekt kojeg je Forum za slobodu odgoja prijavio na natječaj Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao ugovornog tijela europskih fondova.

Tijekom 2013. godine, kao druge godine projekta, provodit će se treća aktivnosti projekta – edukacija za nastavnike i nastavnice Vukovarsko-srijemske županije u programu „Integralno građansko obrazovanje”.

Lokalne organizacije za lokalnu dobrobit

Krajem 2011. godine, Institut Otvoreno društvo iz Budimpešte pozvao je Forum za slobodu odgoja da pristupi međunarodnom programu „Grassroots Europe for Local Wellbeing” kojeg je Institut pokrenuo te godine.

Cilj programa je osnažiti organizacije u lokalnim zajednicama za aktivniju ulogu u stvaranju demokratskih i inkluzivnih lokalnih zajednica s posebnim naglaskom na suradnji s obrazovnim sustavom.

Forum za slobodu odgoja u programu ima ulogu nacionalnog partnera koji je u 2012. imao dva cilja: organizirati mrežu lokalnih organizacija, te facilitirati provođenje projekata lokalnih organizacija financiranih kroz natječaj Fondacije posebno namijenjen za projekte organizacija unutar mreže.

Uz veliku pomoć kolegica i kolega iz Pronija - Centra za socijalno podučavanje iz Vukovara, te Info zone iz Splita organizirana je mreža od 15 organizacija s područja Slavonije i Dalmacije. Nakon dva inicijalna sastanka, organizacije su predložile projekt „Empowerment towards Equal Opportunities” Fondaciji koja ga je prihvatile i financirala njegovu provedbu. U provedbi projekta, Forum za slobodu odgoja je sudjelovao kao suradnik te su Domagoj Morić i Mario Bajkuša održali medijski trening za udruge članice mreže u Belišću kako bi ih osnažili u povećanju vidljivosti aktivnosti koje te organizacije provode.

U prosincu 2012. godine, održana je i završna godišnja konferencija u sklopu programa u Višegradu, Mađarska, na kojoj su sudjelovali predstavnici deset organizacija članica hrvatske mreže lokalnih organizacija. Cilj konferencije je bilo umrežavanje organizacija iz osam zemalja članica programa, te razmjena dobrih praksi među organizacijama.

Isto tako, tijekom 2012. godine Institut Otvoreno društvo iz Budimpešte prijavio je projekt na natječaj u programu „Europa za građane” Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu i kulturnu politiku kojeg je Izvršna agencija prihvatile. Navedeni projekt u vrijednosti od oko 400.000 eura bit će proveden tijekom 2013. godine, a Forum za slobodu odgoja je jedan od partnera na projektu.

1.3. STIPENDIJE

Programi suradnje s ASSIST-om i HMC-om - Program srednjoškolskih stipendija

Sedamnaesta generacija stipendista i stipendistica izabrana je tijekom natječajnog postupka u školskoj godini 2011./2012. godine. Za stipendiste i stipendistice American Secondary Schools for International Students and Teachers u školskoj godini 2012./2013. izabrani su:

- **Lovro Šprem**, iz Zagreba, učenik I. gimnazije u Zagrebu koji tijekom stipendije pohađa Woodberry Forest School, Woodberry Forest, Virginia.
- **Paula Rem**, iz Osijeka, učenica II. gimnazije u Osijeku koja tijekom stipendije pohađa Asheville School, North Carolina.

- **Karla Vlatković**, iz Zagreba, učenica II. gimnazije u Zagrebu koja tijekom stipendije pohađa Colorado Rocky Mountain School, Colorado.

- **Ira Ribarić**, iz Jastrebarskog, učenica Srednje škole Jastrebarsko koja tijekom stipendije pohađa Bear Creek School, Redmond, Washington.

Za stipendiste i stipendistice Headmasters' and Headmistresses' Conference u školskoj godini 2012./2013. izabrani su:

- **Božena Odobašić**, iz Zagreba, učenica Klasične gimnazije u Zagrebu koja tijekom stipendije pohađa Grasham's School, Norfolk.
- **Josip Martinčić**, iz Križevaca, učenik Gimnazije Ivana Zakhmardi Dijankovečkog u Križevcima koji tijekom stipendije pohađa New Hall School, Essex.
- **Matea Fadiga**, iz Zagreba, učenica Športske gimnazije u Zagrebu koja tijekom stipendije pohađa New Hall School, Essex.
- **Nikica Randić**, iz Rijeke, učenik Prve sušačke hrvatske gimnazije u Rijeci koji tijekom stipendije pohađa Lorreto School, Edinburgh.
- **Tin Ališić**, iz Zagreba, učenik Privatne klasične gimnazije u Zagrebu koji tijekom stipendije pohađa Pangbourne College, Reading, West Berkshire.

1.4. PROGRAM VOLONTIRANJA

Volonterke i volonteri Forum-a za slobodu odgoja

Forum je i tijekom 2012. godine nastavio s programom volontiranja. Volonteri i volonterke su uključeni u gotovo sve aspekte rada Forum-a, a potrebno je istaknuti kako su uključeni u provedbu projekata i programa kako bi stekli znanja i vještine u području upravljanja projektima, poslovne komunikacije, organizacije, upravljanja i planiranja. Osim toga, volonteri i volonterke aktivno su uključeni u aktivnosti zagovaranja koje Forum provodi zajedno sa nastavnicima i učenicima, kao i školama.

Tijekom godine volonteri i volonterke su odradili **preko 3600 sati**, a ukoliko se izračuna ekonomska vrijednost volontiranja, sukladno istovrsnim poslovima po cjeniku Student servisa u Zagrebu, dolazimo do iznosa **od preko 90 000 kuna** kojeg su volonterke i volonteri donirale i donirali Forumu za slobodu odgoja.

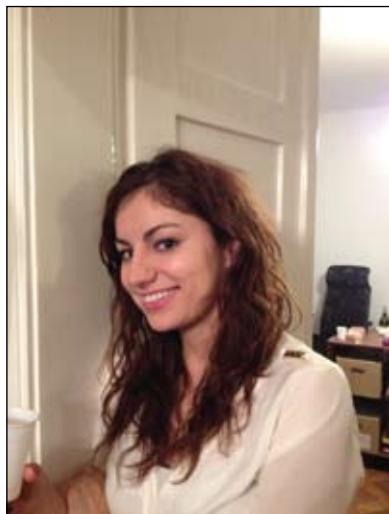
Volonteri i volonterke Forum-a za slobodu odgoja u 2012. godini bili su:

- **Ana Balković**, volonterka za javne politike i istraživanja,
- **Ana Budimir**, volonterka za javne politike i istraživanja,
- **Ana Mikolić**, volonterka na programu „Medijacija”,
- **Andrej Cimermanović**, volonter na programu „Integralno građansko obrazovanje”,
- **Domagoj Morić**, volonter za odnose s javnošću,

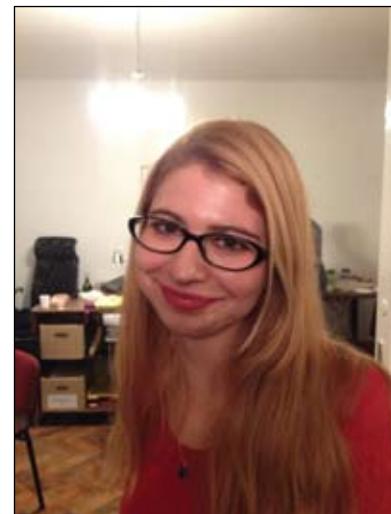
- **Doris Brala**, volonterka na projektu „Lideri/ce za lokalnu zajednicu”,
- **Filip Gospodnetić**, volonter na programu „Medijacija”,
- **Helena Trstenjak**, volonterka na programu „Integralno građansko obrazovanje”,
- **Irena Imrić**, volonterka na programu stipendija,
- **Iva Tustanovski**, volonterka na programu stipendija,
- **Ivan Hederić**, volonter na programu stipendija,
- **Ivana Živčić**, volonterka na programu „Integralno građansko obrazovanje”,
- **Jasmina Kovač**, volonterka na programu „Integralno građansko obrazovanje”,
- **Jelena Perak**, volonterka na programu „Medijacija”,
- **Katarina Grbavac**, volonterka na programu „Medijacija”,
- **Luka Čvarek**, volonter na administrativnim poslovima,
- **Milana Rastović**, volonterka na programu „Medijacija”,
- **Vanja Hederić**, volonterka na projektu „Obrazovanjem protiv korupcije”.
- **Vanja Kožić**, volonterka na programu „Medijacija”.

Ana Balković, volonterka za javne politike i istraživanja

Ana Budimir, volonterka za javne politike i istraživanja

Ana Mikolić, volonterka na programu „Medijacija”

Domagoj Morić, volonter za odnose s javnošću

Doris Brala, volonterka na projektu „Lideri/ce za lokalnu zajednicu”

Filip Gospodnetić, volonter na programu „Medijacija”

Irena Imprić, volonterka na programu stipendija

Ivan Hederić, volonter na programu stipendija

Jasmina Kovač, volonterka na programu „Integralno građansko obrazovanje”

Katarina Grbavac, volonterka na programu „Medijacija”

Luka Čvarek, volonter na administrativnim poslovima

Milana Rastović, volonterka na programu „Medijacija”

Vanja Hederić, volonterka na projektu „Obrazovanjem protiv korupcije”

Vanja Kožić, volonterka na programu „Medijacija”

2. NASTAVNICI I STRUČNI SURADNICI

2.1. Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje

Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje

Projekt „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje“ provodi se u Hrvatskoj od 1998.g. i od tada je u projektu sudjelovalo 3150 nastavnika. S obzirom na ekonomsku krizu interes za ovaj projekt je snažno pada od 2010.godine. U 2012. Godini održane se 2 seminarske grupe u gradu Zagrebu u kojima je sudjelovalo 45 nastavnika. S obzirom na to da je projekt samoodrživ i kotizaciju za sudjelovanje plaćaju nastavnici i škole uslijed ekonomске krize škole su ostale bez sredstava za stručna usavršavanja nastavnika.

Ono što se može istaknuti kao specifičnost za 2012. godinu jest da je velika većina nastavnika sama sebi plaćala kotizaciju što nam govori kako, s jedne strane škole nemaju sredstva za stručna usavršavanja nastavnika, a s druge strane kako su nastavnici koji sudjeluju u programu izuzetno motivirani. Prosječna ocjena održanih seminarskih grupa u 2012. godini je 4,81.

Mjesto	Datum	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
Zagreb	Ožujak 2012. – ožujak 2013.	24	4,85
Zagreb	Listopad 2012 – lipanj 2013.	22	4,78

Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi

Program koji je baziran na ovom projektu jest „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi“ u 2012.g. također bilježi pad interesa za sudjelovanje. Održane je svega 1 seminar-ska grupa i to u sklopu projekta „Osiguranje kvalitete studija – Hrvatski studiji“. Ostvarena je suradnja s Hrvatskim studijima te je proveden projekt kroz koji su se educirali asistenti i mladi nastavnici s Hrvatskih studija. Radi se o projektu kojeg je financiralo Sveučilište u Zagrebu i koji je u potpunosti proveden u 2012. Ovo je prvi put da je edukacija iz projekta održana samo za sudionike s jednog fakulteta što se u ovom slučaju pokazalo kao određeni nedostatak. Naime, voditeljice seminarskih grupa zaključile su kako je puno bolja dinamika na seminarima kada imamo sudionike s različitim fakulteta. Ova grupa bila je specifična i po malom broju sudionika. Za seminar se prijavilo svega 15 sudionika, no na zadnjoj radionici ostalo je njih 9 što je također predstavljalo izazov za voditeljice. Ukupna evaluacija seminara bila je 3,6.

2.2. MEDIJACIJA

Implementacija medijacije u školama

Posao nastavnika/ca i stručnih suradnika/ca u školama uključuje svakodnevne interakcije s djecom, mladima i kolegama/icama, a time i izazove rješavanja sukoba. Osnovna i Napredna edukacija iz medijacije omogućuju im razvoj i usavršavanje vještina i znanja u području komunikacije te nenasilnog rješavanja sukoba. Komunikacijske vještine i medijacija doprinose snalaženju u svakodnevnim radnim zadacima i poteškoćama, boljem razumijevanju sukoba s kojima se susreću te osjećaju kompetentnosti na radnom mjestu.

Cilj uvođenja medijacije u škole je prijenos znanja i vještina na djecu i mlade, njihovo aktivno sudjelovanje te prevencija nasilja. U tom procesu Forum za slobodu odgoja nastoji im pomoći ne samo edukacijama (Osnovni i Napredni program te Vršnjačka medijacija), već i kompletom publikacija koje olakšavaju primjenu u razredima (Udžbenik Možemo to riješiti!, Zbirka nastavnih priprema medijacije, Radni listići, Zbirka priprema na temu tolerancije, plakati i brošure i sl.)

Na području grada Zagreba preko 35 osnovnih i srednjih škola promovira medijaciju te provodi preventivne programe nenasilja. Samo neke od njih su: OŠ Žitnjak, OŠ Prečko, OŠ Remete, OŠ Lovre pl. Matačića, OŠ Bana J. Jelačića, OŠ Matije Gupca, OŠ Frane Galovića, OŠ Grigor Vitez, Škola za primalje, Škola za medicinske sestre Vrapče.

Primjeri:

OŠ Žitnjak, čiji je slogan „Različitosti nas spajaju, a ne razdvajaju”, provodi različite preventivne programe sprječavanje ovisnosti, nasiljaine prihvaljivih oblika ponašanja te za razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina. To je izuzetno bitno uzimajući u obzir veličinu i multikulturalnost ove škole. Program „Medijacija“ provodi se tijekom cijele godine u svim razredima.

Učenici/ce **OŠ Luka** (jedna od prvih škola koje su razradile kurikulum za 35 sati nastave iz medijacije) i **OŠ Izidora Kršnjavog** uče uspješno rješavati sukobe i prihvataći različitosti u okviru aktivnosti Mladi medijatori, a ove škole i međusobno izmjenjuju iskustva o vršnjačkoj medijaciji.

Usvajanje socijalnih i komunikacijskih vještina cilj je i Programa prevencije društveno neprihvatljivog ponašanja djece i mladih, odnosno treninga životnih vještina, koji se primjenjuje u **OŠ Nikole Tesle**.

U **OŠ Remete** održava se Interaktivna radionica: Međusobna komunikacija za učenike/ce 6. i 7. razreda, koja kroz grupni i individualni rad uči toleranciji, empatiji, aktivnom slušanju i konstruktivnom ponašanju u sukobu.

OŠ Otona Ivezovića priključila se projektu medijacije „Možemo to riješiti“. Cilj mu je kroz radionice, suradničko učenje i uvježbavanje komunikacijskih vještina podići svijest o toleranciji i važnosti nenasilja u rješavanju konfliktova.

OŠ Matije Gupca navodi: „Dio onih sukoba koje učenici ne uspijevaju riješiti samostalno, a koji nisu podložni izricanju pedagoških mjera, u našoj školi željeli bismo kad god je moguće, rješavati medijacijom.“ Educirane medijatorice nude mogućnost medijacije u slučaju sukoba, a u školi djeluje i Medijacijski klub.

U **OŠ Prečko** djeluje Klub malih medijatora u kojemu učenici/ce od 5. do 8. razreda uče kako pomoći svojim vršnjacima u rješavanju sukoba, a sličan projekt započeo je u **OŠ Grigor Vitez** u jesen 2012.

U **OŠ Ivana Filipovića** također postoji aktivnost Mladi medijatori, a škola je obilježila i Međunarodni dan tolerancije te za video uratke na temu nenasilja i tolerancije osvojila nagrade na natječaju „Oboji svijet“.

S web stranice OŠ Luka:

„Medijatori naše škole održali su prošli tjedan edukativne radionice s učenicima četvrtih razreda. Poučili su prijatelje o sukobu, razgovarali su kada je sukob pozitivan, a kada negativan; vježbali su komunikacijske vještine, a upoznali su i medijaciju kao proces miroljubivog rješavanja sukoba. Učenici četvrtih razreda su oduševljeno prihvatali vršnjake kao edukatore i izrazili želju za ponovnim susretom.”

Ključ za mir – odgoj za mir”, uz potporu Jolie-Pitt fondacije

Projektom koji je proveden u Istarskoj i Ličko-senjskoj županiji potiče se izgradnja kulture demokratske i nenasilne komunikacije, prvenstveno među djecom i mladima, ali i u široj lokalnoj zajednici.

Zahvaljujući prvoj donaciji Jolie-Pitt fondacije u Hrvatskoj, u školama Ličko-senjske i Istarske županije organizirane su edukacije iz medijacije i nenasilnog rješavanja sukoba, namijenjene odgojno-obrazovnim djelatnicima, kako bi u svom radu mogli promovirati koncept obrazovanja za mir. Održane su u Puli (11.-12.lipnja) i Gospicu (28.-29.rujna) te je 38 stručnjaka educirano o medijaciji.

U sklopu projekta izdana je i publikacija „Ključ za mir – odgoj za mir” o aktivnoj ulozi škole u izgradnji mira, sadržavajući primjere dobrih praksi, te je podijeljena nastavnicima i stručnjacima za djecu i mlade.

Uz to, organizirane su dvije javne tribine o implementaciji mirovnog obrazovanja i medijacije u obrazovni sustav, na kojima su sudjelovali i donosioci odluka u politikama za djecu i mlade na regionalnoj razini – u Puli 11.lipnja i Gospicu 28.rujna.

„Slušaj, pričaj, volontiraj!“

Uz potporu Ministarstva socijalne politike i mlađih u 2012. godini počeo je projekt „Slušaj, pričaj, volontiraj!“ koji je glavni cilj pružiti djeci i mladima s područja Splitsko-dalmatinske i Zagrebačke županije vještine i znanja u području nenasilne komunikacije, rješavanja sukoba i medijacije, osnažiti njihove nastavnike i stručnjake koji s njima rade te implementirati koncept suradnje civilnog društva (volontera) i javnih ustanova koje brinu o djeci i mladima.

Kroz partnerstvo sa Splitsko-dalmatinskom i Zagrebačkom županijom, pripremljene su edukativne aktivnosti za nastavnike te za djecu i mlade – po jedna edukacijska grupa u svakoj županiji, koje će biti provedene početkom 2013. godine. Naglasak je na implementaciji vršnjačke medijacije te uvrštavanju medijacije u školske kurikulume. Pripremljena je Zbirka nastavnih priprema iz medijacije koja će također biti distribuirana tijekom 2013. godine.

Edukacija odgojno-obrazovnih djelatnika iz medijacije u Zagrebačkoj županiji

Uz potporu Zagrebačka županija (Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu) u 2012. godini proveden je projekt s ciljem unaprjeđivanja komunikacijskih vještina i vještina rješavanja sukoba nastavnika i stručnih suradnika odabranih osnovnih i srednjih škola Zagrebačke županije te je primjer dobre prakse direktnе suradnje s lokalnom samoupravom – Upravnim odjelom za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu Zagrebačke županije. Unutar projekta kroz 4 seminarske grupe Osnovnog treninga iz medijacije educirano je ukupno 78 stručnjaka iz 40 škola (20. i 21. travnja u Ivanić Gradu, 11. i 12. svibnja u Brdovcu, 24. i 25. svibnja te 31. svibnja i 1. lipnja u Zagrebu). Edukacija je obuhvaćala teme komunikacije i sukoba te vještina konstruktivnog rješavanja sukoba, prvenstveno onih važnih u procesu medijacije. Sudionici su vrlo aktivno sudjelovali u radu seminara te dali svoj doprinos u raspravama, vježbama, igranju uloga te radu u grupama. Prema povratnim informacijama koje su sudionici davali u anonimnim evaluacijskim listovima, izuzetno su zadovoljni prezentiranim i naučenim vještinama te su ih spremni primijeniti u izravan rad s učenicima. Ukupna ocjena rada svih grupa iznosi 4,87 (na skali od 1 do 5).

Organizacija i održavanje Osnovnih seminara medijacije

Osnovni seminar iz medijacije traje dva dana i optimalan broj sudionika po pojedinoj edukacijskoj grupi je između 16 i 20 osoba. Sudionici svladavaju osnove komunikacije i sukoba, temeljne komunikacijske vještine ključne za medijaciju, definiciju i područja primjene medijacije, korake postupka medijacije, vježbanje medijacije u grupama, te osobitosti primjene medijacije u svom radu.

U 2012. godini održano je čak 18 grupa Osnovnog treninga medijacije, u kojem je sudjelovalo 382 sudionika, uz visoku prosječnu ocjenu od 4.73. Donosimo pregled seminarskih grupa u 2012. godini po projektima:

Mjesto i prostor održavanja	Datum održavanja	Projekt u okviru kojeg se održava	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Trenerice
Bjelovar, II. osnovna škola Bjelovar	04.-05.01. 2012.	Program izobrazbe djelatnika škole iz medijacije	22	4,8	Ana Karlović i Marina Brkić
Bjelovar, II. osnovna škola Bjelovar	04.-05.01. 2012.	Program izobrazbe djelatnika škole iz medijacije	22	5,00	Diana Batinić i Eli Pijaca-Plavšić
Zagreb, Učenički dom Marije Jambrišak	26.-27.01. 2012.	Program izobrazbe djelatnika Centra za socijalnu skrb Zagreb	19	4,85	Ana Karlović i Eli Pijaca Plavšić
Tar, Osnovna škola Tar	04.-05.04. 2012.	Program izobrazbe djelatnika škole iz medijacije	20	4,5	Diana Batinić
Čabar, Osnovna škola Petar Zrinski	10.-11.04. 2012.	Program izobrazbe djelatnika škole iz medijacije	13	4,44	Diana Batinić
Ivanić Grad. Učenički dom „Ivanić Grad“	20.-21.04. 2012.	Zagrebačka županija: Medijacija u školi – prevencija nasilja među djecom i mladima	23	4,89	Ana Karlović i Marina Brkić
Zagreb, Učenički dom Marije Jambrišak	26.-27.04. 2012.	Seminar otvoren za sve	24	4,91	Eli Pijaca Plavšić i Marina Brkić
Brdovec, OŠ „Pavao Belas“	11.-12.05. 2012.	Zagrebačka županija: Medijacija u školi – prevencija nasilja među djecom i mladima	20	4,88	Ana Karlović i Marina Brkić
Zagreb, Učenički dom Marije Jambrišak	24.-25.05. 2012.	Zagrebačka županija: Medijacija u školi – prevencija nasilja među djecom i mladima	16	4,8	Ana Žnidarec Čučković i Nina Matijašević
Zagreb, Hrvatska udruga za mirenje	31.05.-01.06. 2012.	Zagrebačka županija: Medijacija u školi – prevencija nasilja među djecom i mladima	23	4,91	Ana Karlović i Marina Brkić
Pula, Ugostiteljsko-turistička škola	20.-21.06. 2012.	Ključ za mir - odgoj za mir	20	4,8	Diana Batinić, Dubravka Uroda i Ana Karlović
Gospic, Kulturni centar Gospic	28.-29.09. 2012.	Ključ za mir - odgoj za mir	15	4,6	Diana Batinić, Dubravka Uroda i Ana Karlović
Zagreb, Učenički dom Marije Jambrišak	05.-06.10. 2012.	Mladi za mlade – podrška i osnaživanje mladih volontera – medijatora – seminar za srednjoškolce	26	4,8	Ana Žnidarec Čučković i Nina Matijašević
Osijek, Hotel Mursa	25.-26.10. 2012.	Lideri/ce za lokalnu zajednicu – obrazovni program za mlade	26	4,9	Marina Brkić
Zagreb, Dječji dom Zagreb	19.-20.11. 2012.	Medijacijski centar – podrška sustavu socijalne zaštite djece i mlađih	26	4,64	Ana Žnidarec Čučković i Nina Matijašević
Zagreb, Dom za starije i nemoćne Trnje	27.-28.11. 2012.	Medijacijski centar – podrška sustavu socijalne zaštite djece i mlađih	21	3,98	Ana Karlović i Marina Brkić
Zagreb, Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava	29.-30.11. 2012.	Medijacijski centar – podrška sustavu socijalne zaštite djece i mlađih	23	4,74	Ana Žnidarec Čučković i Nina Matijašević
Zagreb, Učenički dom Marije Jambrišak	07.-08.12. 2012.	Seminar otvoren za sve	23	4,74	Ana Žnidarec Čučković i Nina Matijašević
UKUPNO			382 sudionika	4,73	

Organizacija i održavanje Seminara Vršnjačke medijacije

Program Vršnjačke medijacije traje 1 dan, namijenjen je sudionicima koji su prošli Osnovni trening medijacije i žele implementirati medijaciju u svoj i rad škole. Tijekom edukacije, imaju prilike čuti primjere dobre prakse, diskutirati s iskusnim kolegama i kolegicama koji godinama primjenjuju medijacije, dobiti odgovore na brojna pitanja iz prakse te dobivaju materijale koji im pomažu u implementaciji.

U 2012. godini održan je jedan seminar Vršnjačke medijacije, u Delnicama:

Mjesto i prostor održavanja	Datum održavanja	Projekt u okviru kojeg se održava	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Trenerice
Delnice, Osnovna škola Ivan Goran Kovačić	05.05.2012.	Vršnjačka medijacija	15	4,9	Diana Batinić, Dubravka Uroda

Organizacija i održavanje Naprednog programa medijacije

Napredni program usavršavanja iz medijacije namijenjen je **sudionicima koji su završili Osnovni trening iz medijacije**. Pruža opsežniju edukaciju i razvoj vještina medijacije. Sudionici se dodatno educiraju o primjeni medijacije u svakodnevnom radu, kako bi u punom smislu postali „medijatori/ce“. Edukacija započinje dvodnevnim naprednim seminarom iz medijacije u trajanju od 20 školskih sati, a nastavlja se supervizijskim susretima kroz četiri mjeseca tijekom kojih se sudionici doeduciraju i razvijaju složenije vještine.

U 2012. godini održane su doedukacije Naprednog programa koji je započeo 13.-14.listopada 2011.godine te je 15 sudionika ostvarilo sve uvjete i u 2012.g. primilo potvrdu o završenom Naprednom programu:

Napredni program medijacije – aktivnosti održane kroz 2012. godinu:

DOEDUKACIJE GRUPE KOJA JE ZAPOČELA 2011. G.

Naziv seminara	Datum održavanja	Broj sudionika	Stručni tim
II. doedukacija u okviru Naprednog programa medijacije	16.01.2012.	15	Ana Karlović, voditeljica programa Medijacija
III. doedukacija u okviru Naprednog programa medijacije	12.03.2012.	11	Ana Karlović, voditeljica programa Medijacija
IV. doedukacija u okviru Naprednog programa medijacije i dodjela diploma	18.04.2012.	15	Ana Karlović, voditeljica programa Medijacija

Komentari sudionika:

„Izuzetno zadovoljna. Pozitivan pristup. Poštivanje osobnosti i slobode. Poboljšanje komunikacije bez obzira na rješenje.“

„Oduševljena sam treningom!“

„Trenerice su bile odlične i kompetentne i imaju puno iskustva.“

„Dojmovi vezani uz radionicu su neizmјerno pozitivni i mogu navesti samo pohvale i za sam koncept i organizaciju radionice, ali još više za mediatorice, zbog njihovog znanja, praktičnosti i duhovitosti.“

NOVA GRUPA U OKVIRU NAPREDNOG PROGRAMA

Mjesto i prostor održavanja	Datum održavanja	Projekt u okviru kojeg se održava	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Trenerice
Zagreb, Učenički dom Marije Jambrišak	05.-06.10. 2012.	Mladi za mlade – podrška i osnaživanje mladih volontera - mediatora	24	4,6	Marina Brkić i Ana Karlović

Postupci medijacije

U Medijacijski centar i u 2012. godini obraćali su nam se građani – bračni partneri u procesu razvoda, kolege i poslovni partneri koji su željeli pospješiti suradnju, timovi koji su željeli raditi na boljim odnosima, socijalni radnici koji su tražili savjet vezano uz postupanje u konfliktnoj situaciji te stručni suradnici i nastavnici s pitanjima o rješavanju sukoba u školi.

Na ovakvim se primjerima pokazuje kako je vrlo važna, čak presudna u velikom broju sukoba, za prevenciju nasilja, upravo pravovremena reakcija i adekvatna intervencija kojom se razjasni i razriješi sukob, ali i poveća razumijevanje i poboljša odnos i komunikacija sukobljenih strana.

Osim pojedinačnih postupaka medijacije kojih je u Medijacijskom centru još uvijek znatno manje nego što je kapacitet Centra, često smo konzultirani prilikom uvrštavanja medijacije u kurikulum škole, prilikom izrade diplomskih, doktorskih i stručnih radova te prilikom priprema radionica iz medijacije kojima stručnjaci nastoje riješiti konkretan problem u razredu.

2.3. Integralno građansko obrazovanje

EnJoinEd. Potpora procesu uključivanja obrazovanja za održivi razvoj u obrazovni sustav u školskoj godini 2011./2012.

Uz podršku Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Forum za slobodu odgoja je tijekom 2012. godine proveo projekt koji se naslanja na projekt EnJoinEd kojeg smo provodili u 2011. i 2012. godini.

Cilj projekta je **bio identificirati i razmjeniti dobre prakse u području okolišnog obrazovanja**, točnije u području obrazovanja za održivi razvoj. Na raspisani natječaj pristiglo je šest prijava čime se, na žalost, nije uspjelo privući više nastavnika da prijave svoje prakse.

Natječaj kao takav dao je vrlo uski uvid u to što nastavnici provode u školama, kako shvaćaju obrazovanje za održivi razvoj, koliko su upoznati s njegovim postavkama i načelima, te na koji način mogu oni sami kroz nastavu promicati obrazovanje za održivi razvoj. Nadalje, natječaj i poslani radovi pokazali su kako nastavnici vrlo usko shvaćaju održivi razvoj odnosno kako pod održivim razvoje smatraju teme vezane za zaštitu okoliša, te kako u potpunosti nisu ovladali temeljnim konceptima održivog razvoja. No s druge strane, potrebne su **vrlo male i inovativne dopune** postojećeg kako bi ono što se provodi u školama moglo podvući pod nazivnik obrazovanja za održivi razvoj.

Kao rezultat projekta, prikupljene praske su objavljene u obliku mrežne publikacije koja sadrži sve prijavljene projekte zajedno s komentarima povjerenstva. Povjerenstvo, dakle, nije napravilo izbor iz prijavljenih radova, već je objavilo sve radove zajedno s komentarima gdje su opisani vrijedni elementi predložene aktivnosti, te su predloženi načini kako prilagoditi aktivnosti. Time se željelo prikazati što su nastavnici i škole prijavile od svojih aktivnosti, te komentarima

suggerirati promjene i dopune kako bi navedene aktivnosti bile bliže onome što se smatra obrazovanjem za održivi razvoj.

Obrazovanje protiv korupcije

Forum za slobodu odgoja uz potporu Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj, započeo je s provedbom projekta „Obrazovanje protiv korupcije“ koji će trajati i tijekom 2013. godine.

Cilj projekta je osposobiti skupinu srednjoškolskih nastavnika s kompetencijama kako bi s učenicima mogli obrađivati sadržaje vezane uz antikorupciju. Tijekom intenzivnog dvodnevnog treninga, nastavnici će usvajati znanja iz područja antikorupcijskog obrazovanja u školama te načinima promoviranja građanskih vrijednosti i vrlina u nastavi. Osim toga, specifičnost projekta je i to što će nastavnici nakon edukacije zajedno raditi na izradi nastavnih priprema koje će svi zainteresirani moći preuzeti s mrežnih stranica Foruma za slobodu odgoja na kraju projekta.

Tijekom projekta bit će održane i druge aktivnosti u školama u kojem će se nastavnici poticati da provode nastavne jedinice s učenicima. Također, bit će održan i Okrugli stol s relevantnim dionicima kako bi se započela rasprava o ulozi obrazovnog sustava u borbi protiv korupcije.

2.4. Edukacijom do zdravlja - Primarna prevencija ovisnosti

U sklopu projekta Primarna prevencija ovisnosti, zahvaljujući potpori Ministarstva socijalne politike i mladih te partnerstvu sa Zagrebačkom i Krapinsko – zagorskom županijom u 2012. godini održane su 2 edukacijske grupe - u Krapini i Dugom selu (Božjakovina). Dvodnevni seminar na temu Primarna prevencija ovisnosti je namijenjen stručnjacima koji rade s djecom i mladima (nastavnici osnovnih i srednjih škola, odgajatelji u dječjim domovima, predstavnici organizacija civilnog društva koji rade s djecom i mladima, socijalni radnici iz centara za socijalnu skrb i sl.) koji će, nakon seminara, kurikularno pripremljene i osmišljene radionice, direktno primijeniti u radu s korisnicima. Seminar obuhvaća teme o štetnim utjecajima i posljedicama spomenutih ovisnosti (alkohol, droge, pušenje, prehrana te kockanje i klađenje); kako kritički sagledati i provjeriti dobivene informacije; zakonski okviri ovisnosti te promicanje i unapređivanje zdravih stilova života mladih: o pozitivnoj emancipaciji mladih od roditelja, osobna identifikacija i afirmacija; suočenje sa stresom i emocionalnom napetošću; svladavanje apatije i depresije; posljedice neracionalnog trošenja slobodnog vremena, odnosno kako učinkovito organizirati vrijeme za učenje i slobodne aktivnosti (hobije).

Prosječna ocjena seminarskih grupa održanih u Krapini i Božjakovini na skali od 1-5 bila je izrazito visoka – 4,9, a ukupno je sudjelovalo 44 sudionika i sudionice.

Mjesto	Datum	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
Dugo selo (Božjakovina)	26. i 27.10	20	4,9
Krapina	16. i 17.11.	24	4,96

Jedna od projektnih aktivnosti bila je izrada nastavnih priprema povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca) kako bi oni nastavnici i nastavnice koji nisu bili uključeni u edukaciju imali dodatne materijale pomoći kojih mogu održati neke od aktivnosti sa svojim učenicima. Nastavne pripreme bile su objavljenje na web stranici FSO-a te su u spomenutom razdoblju preuzet 1557 puta.

20

Forum za slobodu odgoja | Godišnji izvještaj za 2012.

2.5. Stipendije za nastavnike

Suradnja s HMC programom - Program stručnog usavršavanja za nastavnike

Headmasters' and Headmistresses' Conference su sredinom 2011. godine pristupili Forumu za slobodu odgoja s ponudom za suradnjom na njihovom programu stručnog usavršavanja i stjecanja radnog iskustva za nastavnike i nastavnice iz Hrvatske. Program se provodi u školama članicama HMC mreže škola.

Forum za slobodu odgoja je na temelju HMC-ovog programa proveo natječaj na koji se prijavilo dvanaest nastavnica, a poziv za sudjelovanje je prihvatile **Jelena Vugdelija** koja će školsku godinu 2012./2013. provesti u jednoj u HMC-ovih škola.

3. STRUČNJACI KOJI RADE S DJECOM I MLADIMA

3.1. Medijacija u sustavu socijalne zaštite

Obiteljska medijacija je postupak rješavanja obiteljskih sporova izvan suda, uz posredovanje treće, neutralne osobe. Mogućnost sporazumnog rješavanja posljedica razvoda putem obiteljske medijacije dugoročno utječe na kvalitetu odnosa između roditelja i djece nakon razvoda. Od 2012. istaknuta je u Zakonu o socijalnoj skrbi kao socijalna usluga.

No, medijacija nije korisna samo tijekom postupaka brakorazvoda, već je i nezaobilazan alat socijalnih radnika i drugih stručnjaka koji rade s mladima žrtvama i počiniteljima nasilja.

Od 2009. do 2012.g. kroz edukaciju iz medijacije u sklopu Foruma za slobodu odgoja prošlo je preko 1.000 sudionika, pretežno odgojno obrazovnih djelatnika, ali i sve veći udio stručnjaka sustava socijalne zaštite koji su prepoznali medijaciju kao iznimno koristan alat. Od njih 200 iz sustava socijalne skrbi, radilo se o stručnjacima iz: domova za odgoj djece i mлади, Centara za socijalnu skrb (Centar za socijalnu skrb Zagreb, CZSS Senj, CZSS Rijeka), Probacijskog ureda Ministarstva pravosuđa, Obiteljskog centra Osječko-baranjske županije, Ličko senjske županije, Primorsko-goranske županije, iz Poliklinike za zaštitu djece te Ureda Pravobraniteljice za djecu.

Godine 2012. Forum za slobodu odgoja je uz podršku Grada Zagreba proveo projekt **Medijacijski centar: Podrška sustavu socijalne zaštite djece i mladih**, u sklopu kojeg je 75 stručnjaka prošlo osnovnu edukaciju iz medijacije te supervizijski susret, provedeno je istraživanje te će se u siječnju 2013. organizirati Okrugli stol u Zagrebu.

Provedeni projekt je nastavak napora Medijacijskog centra za povećanjem kompetentnosti i kvalitete rada, prvenstveno u području komunikacije u konfliktnim situacijama, prevencije stresa i sagorijevanja te pružanja adekvatne podrške zaposlenicima u sustavu socijalne zaštite djece i mladih.

U sklopu projekta uloženi su i prvi napor u istraživanju specifičnih potreba stručnjaka iz ustanova socijalne zaštite djece i mladih te je provedeno istraživanje na uzorku od 214 sudionika – djelatnika Centra za socijalnu skrb Zagreb, Centra za odgoj i obrazovanje Dubrava te Dječjeg doma Zagreb.

3.2. Međunarodni seminari u sklopu programa „Mladi na djelu“

U 2012. Forum je nastavio osmišljavati, organizirati i provoditi internacionalne treninge za mlađe i osobe koje rade s mladima u neformalnom obrazovanju. Organizacijski izazov, koji je na

kraju i uspješno savladan, predstavljao je organizaciju dvaju različitih treninga za ukupno 56 sudionika iz 17 različitih europskih zemalja (Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Češka, Grčka, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Makedonija, Malta, Poljska, Portugal, Slovačka, Španjolska, Turska). Oba treninga održana su u isto vrijeme, i na istom mjestu – od 26. kolovoza do 3. rujna 2012. u odmaralištu Stojimena u Crikvenici. Programom treninga „**Aktivnost i vidljivost – put za učinkovitu ulogu mladih u lokalnim zajednicama**“ osposobljavalo se sudionike za uspješniju osobnu i javnu komunikaciju s naglaskom na primjenu naučenih vještina u radu s mladima i radu organizacija u kojima su aktivni, dok je program treninga „**Nenasilna komunikacija II – ključ uspjeha u radu s mladima**“ kao nastavak prošlogodišnjeg projekta, bio usmjeren na osnaživanje sudionika u području komunikacije i rješavanja sukoba u radu s mladima. Oba treninga zapravo su središnje aktivnosti istoimenih projekata financiranih sredstvima Europske unije iz programa Mladi na djelu, preko Agencije za mobilnost i programe Europske unije.

Projektom „Nenasilna komunikacija II“ se također nastojalo osnažiti sudionike da unaprijede znanje o sebi, učinkovitije komuniciraju u osobnom i profesionalnom životu, postanu aktivni sudionici lokalne, ali i Europske zajednice te općenito unaprijede kreativne procese u svom životu i podršku koju pružaju mladima s kojima rade. Uz učenje novih znanja i vještina kroz predavanja, rasprave, vježbe i igre, sudionici su u skupinama prezentirali i radionice koje su zajednički pripremali na samom treningu. Nakon samog treninga, sudionici su stečeno znanje prenijeli i drugim mladim osobama u svojim zajednicama, te započeli i nove inicijative i projekte. Tijekom cijelog projekta promicalo se neformalno učenje, društveni i osobni razvoj kroz aktivno uključivanje sudionika, posebno poticanjem na korištenje svake situaciju za učenje i stjecanje novih vještina. Evaluacija treninga i cijelog projekta pokazala je kako je u mnogim aspektima pozitivno utjecao na sudionike (od konkretnih vještina rješavanja sukoba preko veće otvorenosti prema drugima i drugaćnjima do veće motivacije za stvaranje pozitivnih promjena u okolini). Ove godine trenerski tim Forum na oba treninga obogaćen je i gostima trenerima iz Italije i Njemačke, što je također bila nova prilika za učenje svih uključenih. Na kraju izdvajamo osvrt jednog/e sudionika/ce te gošće trenerice:

„Na osobnoj razini, dobila/o sam više samopouzdanja u komuniciranju i rješavanju nekih vrsta konflikata. Šaljem jedno srce trenericama!“

„Biti dio tima NVCII bilo mi je vrlo važno. Nakon višegodišnjeg iskustva u raznim projektima, biti dio ove strukturirane grupe stručnjaka i konsolidiranog radnog tima dalo mi je novu priliku za rast i učenje.“

Na treningu „Aktivnost i vidljivost“ sudionici su uvježbavali i stjecali nova znanja i vještine iz područja medija, odnosa s javnošću i aktivizma. Sudionici su također učili i vještine kojima će moći mlade potaknuti na aktivni građanski angažman kroz organizaciju konkretnih akcija u svojim lokalnim zajednicama. Tako su sudionici dobili priliku i naučeno prenijeti na druge mlađe osobe u svojim okolinama i tako potaknuti i njih da budu inicijatori društvenih promjena u svojim lokalnim zajednicama. Posebna sastavnica treninga bila je akcija – *flash mob* – održana u Crikvenici. Akcija je to u kojoj su se sudionici „zamrznuli“ na pola minute, a potom se zagrlili, šaljući tako poruke tolerancije, jednakosti i razlike svima prisutnima. Građani i turisti koji su se u tom trenutku našli u Crikvenici bili su iznenađeni te su sa zanimanjem pratili cijeli događaj. Tijekom projekta sudionici su izradili niz medijskih priloga o radu udrug u Hrvatskoj te temama tolerancije, osoba s invaliditetom i antidiskriminacije koji su objavljeni na stranicama Foruma za slobodu odgoja te diseminirani u 10 zemalja Europske unije i regije. Osim toga, u publikaciji „Activity and Visibility: Good examples of youth engagement through news articles and flash mob actions“ nalaze se i primjeri provedenih akcija u lokalnim zajednicama od strane mladih

ljudi. Trening je na skali od 1 do 5 ocijenjen s prosječnom ocjenom 4,3, a vrijednim smatramo izdvojiti komentar jednog sudionika u evaluacijskom obrascu koji kaže:

„Mislim da imate odlične trenere i da jako doprinosite hrvatskom nevladinom sektoru. Čestitke FSO timu.“

Glazba i pjevanje kao medij rada s mladima – razvoj glazbenih vještina osoba koje rade s mladima

Zahvaljujući, također, potpori u sklopu projekta „Mladi na djelu“ dobili smo projekt **Glazba i pjevanje kao medij rada s mladima – razvoj glazbenih vještina osoba koje rade s mladima** koji je započeo u studenom 2012. godine i traje do kolovoza 2013. godine. U prva dva mjeseca projekta ostvarena je suradnja s partnerskim organizacijama iz devet europskih zemalja (Rumunjska, Turska, Nizozemska, Španjolska, Estonija, Bugarska, Mađarska, Litva, Italija) koje se bave mladima. U tom razdoblju, u dogovoru sa vanjskim stručnjakom, formiran je program obuke kojim će se razvijati kapaciteti i glazbene vještine osoba koje rade s mladima što će im olakšati rad u matičnim zemljama. Središnja aktivnost projekta predviđena za kraj travnja i početak svibnja 2013., kada će se održati trening na Krku.

Istraživanje „Rad s mladima – definicije, izazovi i europska perspektiva“

Agencija za mobilnost i programe Europske unije raspisala je tijekom kolovoza 2011. godine poziv na natječaj za provođenje istraživanja i izradu analize stanja u području rada s mladima u Republici Hrvatskoj s ciljem oblikovanja budućih promotivnih i edukativnih aktivnosti namijenjenih zainteresiranim osobama aktivnima u radu s mladima.

Na natječaj je s prijedlogom projekta je aplicirao Forum kako bi se provedlo istraživanje i dobio uvid u trenutno stanje u području rada s mladima. Forum je proveo analizu trenutnog stanja područja rada s mladima koje je obuhvaćalo analizu nacionalnih i međunarodnih dokumenata u području rada s mladima te istraživanje među osobama koje rade s mladima tijekom 2012. godine. Istraživanje pod nazivom „Rad s mladima – definicije, izazovi i europska perspektiva“ imao je niz specifičnih ciljeva na koji se pokušalo dobiti odgovore, a to su:

- Postoji li potreba za radom s mladima i osobama koje rade s mladima u Republici Hrvatskoj?
  - Koja je definicija rada s mladima i osoba koje rade s mladima?
  - Koje vrste rada s mladima postoje u Republici Hrvatskoj?
1. Koje vrste kompetencija podrazumijeva rad s mladima u Republici Hrvatskoj i kako se te kompetencije stječu?
  2. Koja je motivacija i stav osoba koje rade s mladima u području rada s mladima?
  3. Koje su kompetencije, znanja, vještine i vrijednosti potrebne u radu s mladima?
  4. Koliko i kako se priznaju rezultati neformalnog učenja u Hrvatskoj u području rada s mladima?
  5. Koji su eksterni i interni faktori potrebeni da bi netko bi se olakšao rad osobama koje rade s mladima?
  6. Koji sadržaji i metode su mladima važne u radu s mladima?
  7. Koji je utjecaj Europske unije na mlađe i na rad s mladima?
  8. Koji je utjecaj programa Mladi na djelu na rad s mladima u Republici Hrvatskoj?

Istraživanje je objavljeno na stranicama Agencije za mobilnost i programe Europske unije, a potrebno je napomenuti kako je ovo istraživanje pilot-istraživanje, odnosno prvo istraživanje o radu s mladima koje je provedeno u Hrvatskoj. Istraživanje je diseminirano svim važnim dionicima na nacionalnoj razini, koji se bave područjem rada s mladima.

4. SURADNJA S DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA I INICIJATIVAMA

Međunarodne suradnje

25

Forum za slobodu odgoja | Godišnji izvještaj za 2012.

4.1. Reading and Writing for Critical Thinking International Consortium

Na međunarodnoj razini, FSO je član međunarodne organizacije *Reading and Writing for Critical Thinking International Consortium*. FSO je kao organizacija članica organizirala 2 konferencije u Zagrebu u 2012.:

- Konferencija „RWCT in Higher Education” – u svibnju smo organizirali konferenciju vezanu uz razvoj programa za sveučilišne nastavnike te mogućnosti suradnje između različitih zemalja članica. To je rezultiralo pisanjem 2 projekta na natječaje Europske Unije čije rezultate očekujemo tijekom 2013.
- Godišnja skupština organizacije *RWCT International Consortium* održana je u Zagrebu prosincu 2012.g. U sklopu Skupštine birao se i novi Upravni odbor te je izvršna direktorka FSO-a Eli Pijaca Plavšić izabrana za predsjednicu Upravnog odbora organizacije. Također u sklopu Skupštine održani su brojni sastanci vezani uz buduće međunarodne projekte organizacije, a FSO je u izradi većine budućih projekata aktivno uključen

4.2. Mreža centara za obrazovne politike (Network of Education Policy Centers – NEPC)

Forum za slobodu odgoja od 2008.godine član je međunarodne organizacije *Network of Education Policy Centers* (NEPC) u kojem već 4 godine aktivno djelujemo. U 2012. godini suradnju su obilježili prije svega partnerstvo na projektu Lideri/ce za lokalnu zajednicu gdje je NEPC bio zadužen u dijelu provedbe istraživanja vezanog uz podijeljene škole i obrazovanje nacionalnih manjina u Hrvatskoj te provedbe druge godine projekta ENjoinED gdje je FSO bio partner na projektu. Također, tijekom 2012. Godine prijavili smo u partnerstvu s NEPC-om niz zajedničkih projekata od kojih je svakako važno spomenuti projekt „Obrazovanje protiv korupcije” za kojeg je krajem 2012.godine dobivena potpora od Europske komisije i koji će se provoditi u 2013. i 2014.godini.

Posebno smo ponosni na činjenicu kako je Mario Bajkuša u prosincu 2012. godine izabran za člana Upravnog odbora NEPC-a te se nastavio rad i u upravljačkom mrežu ove međunarodne organizacije.

4.3. Europski Forum za slobodu odgoja (European Forum for Freedom in Education - EFFE)

Članstvo u Europskom Forumu za slobodu odgoja nastavilo se i u 2012. godini, a Predsjednica FSO-a Vesna Mihoković Puhovski i dalje je članica Upravnog odbora te je sudjelovala na sastancima i u inicijativama EFFE-a.

4.4. ENjoinED Inicijativa za partnerstvo za obrazovanje za održivi razvoj

Drugu godinu projekta „Inicijativa za partnerstvo za obrazovanje za održivi razvoj“ kojeg je nositelj Network of Education Policy Centres obilježile su dvije vrste aktivnosti.

S obzirom na to da je u prvoj godini provedbe projekta provedena analiza nacionalnih obrazovnih dokumenata po pitanju prisutnosti sadržaja, vještina i vrijednosti vezanih za održivost, druga godina je bila namijenjena informiranju šire i stručne javnosti po pitanju rezultata istraživanja. Vidljivosti projekta posebno je doprinijela i publikacija s komparativnom analizom utemeljenom na istraživanjima koja su izradili nacionalni timovi. Knjiga „Civil Rights and Obligations are Connected to Environmental Issues in the Curricula“ daje usporednu analizu zastupljenost znanja, vještina i vrijednosti u kurikulumu zemalja koje su sudjelovale u projektu. Navedena publikacija se može preuzeti s mrežne stranice projekta: <http://www.enjoined.edupolicy.net/>

Cjelokupni projekt, komparativno istraživanje kao i nacionalni i projektni sažetak s preporukama (policy brief) su predstavljeni na okruglom stolu koji je održan 4. listopada u Velikoj dvorani Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta pod naslovom „Obrazovanje za održivost: gdje smo i što još trebamo napraviti?“. Na okruglom stolu sudjelovao je i ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje Vinko Filipović koji se osvrnuo u ime Agencije na rezultate istraživanja kao i na preporuke koje su proizašle na temelju istraživanja.

Osim predstavljanja projekta, na okruglom stolu je otvorena rasprava o sadržajima i vještinama koje nedostaju u nacionalnom kurikulumu o čemu su govorili:

- dr. sc Vladimir Cvijanović s Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,
- Sanja Cesar iz Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, te
- Toni Vidan iz Zelene akcije.

Osim aktivnosti podizanja vidljivosti rezultata projekta na nacionalnoj razini, tijekom 2012. održan je i Policy Lab u Ljubljani na kojem su rezultati projekta predstavljeni ključnim obrazovnim dionicima iz pojedinih zemalja.

Ljetna škola o obrazovanju za održivost, održana u Primoštenu, je bilo mjesto okupljanja stručnjaka i nastavnika koji su zainteresirani za ovo područje i gdje je predstavljeno niz zanimljivih koncepata koji podižu razinu kvalitete obrazovanja, te obrazovanje čine glavnim društvenim sustavom koji daje konkretnе odgovore na relevantan pitanja.

Na kraju projekta, održana je i Međunarodna konferencija u Zagrebu gdje su ponovno aktualizirana određena pitanja, predstavljeno istraživanje, te su razmatrane mogućnosti daljnog zajedničkog rada po pitanju uvođenja načela održivosti u obrazovni sustav, školski život i nastavu.

Uz sve aktivnosti predstavljanja rezultata aktivnosti, partneri na projektu su razvijali obrazovne module za nastavnike, tijela javne vlasti, te za poslovni sektor. Navedeni moduli su rezultat projekta na temelju kojih će partneri moći dalji raditi, prilagođavati nacionalnim kontekstima te razvijati dodatne module u svojem radu.

4.5. SIRIUS Network: Education of Children with Migrant Background

Početkom 2012. FSO je postao partner na projektu **SIRIUS Network: Education of Children with Migrant Background**. SIRIUS je mreža Europskih politika o obrazovanju djece i mladih migrantskog porijekla, trogodišnji projekt (2012.-2014.) koji je financiran od Europske komisije u sklopu programa *Lifelong Learning*. Nositelj projekta je Autonomous University iz Barcelone, a cilj projekta je suočiti se sa izazovima koji vode do poboljšanja edukacijskih mjera, te omogućiti djeci i mladima migrantskog podrijetla kvalitetno obrazovanje i integraciju u društvo. SIRIUS promiče razvoj snažne profesionalne zajednice učenja diljem Europe kako bi transformirali obrazovanje djece i mladih migrantskog podrijetla u Europskoj uniji. Obrazovanje koje pruža škola nije dovoljno kako bi se promicao puni razvoj građana u kompleksnim društvima Europe. Stoga je potrebno razmotriti i neformalno obrazovanje vezano za zajednicu, kao i odnosi na relaciji škola – zajednica.

Iako mreža SIRIUS nastoji promicati bolju primjenu politike za proces cjeloživotnog učenja, što obuhvaća predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, obrazovanje odraslih i fakultetsko obrazovanje, pažnja je usmjerena na primjenu politike, školovanje i obrazovnu potporu.

SIRIUS mreža ima 15 nacionalnih partnera od kojih je i jedan partner Hrvatska, odnosno Forum za slobodu odgoja u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta.

Projektne aktivnosti u 2012. godini uključivale su:

- provođenje kvalitativnog istraživanja o obrazovnim praksama i politikama vezanim uz obrazovanje djece i mladih migrantskog podrijetla (fokus grupe, intervju) kao i pisanje izvještaja.
- Studijske posjete, stručna usavršavanja, razmjene iskustava i dobrih praksi
- Organizacija tzv. Peer review posjeta u Zagrebu gdje se evaluirao rad OŠ Ban Josip Jelačić iz Podsuseda koja obrazuje djecu pripadnike nacionalnih manjina.
- Sudjelovanje na sastancima SIRIUS mreže (travanj i listopad 2012. u Barceloni)
- Umrežavanje s domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama.

4.6. Strategija održive energije za Jugoistočnu Europu

Na poziv Društva za oblikovanje održivog razvoja (DOOR), Forum za slobodu odgoja se pridružio projektu „Strategija održive energije Jugoistočne Europe” (prema eng. skraćenici: SEE SEP) kojeg je nositelj Fondacija Mreža za promjene jugoistočne Europe iz Sarajeva. Projekt je prijavljen i odobren unutar programa Civil Society Facility Framework Partnership Agreements. Ugovor je potpisana 1. prosinca 2012. godine.

U Jugoistočnoj Europi postoji oko 25 milijuna potencijalnih novih građana Europske unije, a svaki od njih je potrošač energije. Pitanje energija je jedno od najkompleksnijih pitanja s kojima se suočava regija s međusobno povezanim i dalekosežnim utjecajima društva, gospodarstva i okoliš JI Europe. Kompleksnosti će u svakom slučaju doprinijeti i skora deregulacije tržišta do 2015. godine.

Doprinos projekta bit će osnažiti organizacije civilnog društva i građane za aktivniji utjecaj na politike politike i prakse prema poštenijoj, čistijoj i sigurnijoj energetskoj budućnosti regije. Koristeći posebne alate za energetsko modeliranje i izradu scenarija, SEE SEP mreža će predložiti alternativnu strategiju održive energije JI Europe, nadopunu postojeća (umjesto izrade novih) izvješća, studija i strategija. Kroz strateško zagovaranja i praćenja, SEE SEP mreža će raditi na podizanju svijesti o utjecaju trenutne energetske politike nasuprot alternativne, nisko-ugljične, održivog politike za građane i njihove buduće generacije.

Cilj je da se prepoznaju ključni negativni aspekti energetskog sektora (uključujući i energetsko siromaštvo, korupciju, štete za okoliš i loše primjene zakona EU i direktivama), te da se prizna vrijednost sudjelovanja civilnog društva u procesima reformi energetskim sektorom.

Na samom projektu, partnerska organizacija DOOR će biti zadužena za koordinaciju nacionalnih aktivnosti, kao i za provedbu svih stručnih aspekata projekta vezanih za izradu i planiranje strategije. Uloga Forum za slobodu odgoja je da ključne segmente projekta prilagodi javnosti te iskommunicira ključnim dionicima te široj javnosti.

Zagovaračke inicijative

4.7. Platforma 112

Platforma 112 neformalna je koalicija organizacija za zaštitu i promociju ljudskih prava u Hrvatskoj, okupljena povodom praćenja stanja ljudskih prava i vladavine prava u kontekstu završetka pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom koja zahtijeva drugačiju Hrvatsku - Hrvatsku u kojoj je vladavina prava uporište djelovanja pojedinaca, institucija i političke elite.

Uoči parlamentarnih izbora krajem 2011.godine, Platforma 112 je strankama i nezavisnim listama uputila poziv da se prije izlaska građana i građanki na birališta javno očituju po svakome od navedenih 112 zahtjeva koje smo na temelju našeg dugogodišnjeg djelovanja i iskustva izdvojili u pet prioritetnih, međusobno povezanih, područja kao što su: Stabilne, odgovorne i demokratične institucije vlasti i jednak pristup pravdi; Kvaliteta demokracije; Borba protiv korupcije i javni interes; Ravnopravnost i dostojanstvo svih ljudi; Nasljeđe rata, suočavanje s prošlošću i izgradnja mira.

FSO se aktivno uključio u rad Platforme 112 u dijelovima zahtjeva vezanih za obrazovanje te sudjeluje u pisanju izvještaja o provođenju zahtjeva (njih 112) i napretku u provedbi koji se 2 puta godišnje šalje Vladi RH.

4.8. Inicijativa za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole

FSO je od kraja 2011. aktivno uključen u inicijativu za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole u RH. Cilj ove inicijative je sustavno uvođenje i kvalitetna implementacija građanskog odgoja u škole koji svakako treba obuhvatiti sve 4 komponente odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo : politički sustav i političko opismenjavanje, ljudska prava i zaštita ljudskih prava, odgoj za mir i nenasilje te učenje o demokratskom građanstvu (integriran sadržaj o interkulturnom i osjetljivosti prema različitostima), sukladno konceptu Vijeća Europe, na način koji će svim učenicima omogućiti stjecanje ovih osnovnih znanja i vještina neophodnih za snalaženje u društvu.

U inicijativu je uključeno 20-tak organizacija civilnog društva koje se bave ljudskim pravima, demokratizacijom, obrazovanjem i sl. U 2012. godini održano je niz sastanaka Inicijative na kojima su predstavnici FSO-a sudjelovali te se uključili u različite zagovaračke aktivnosti koje su uključivale izradu Polazišta inicijative vezanih uz kvalitetno uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja i sl.

4.9. Inicijativa za uvođenje Zdravstvenog odgoja škole

U sklopu Platforme 112 koja okuplja 60 organizacija civilnog društva osnovana je Inicijativa za kvalitetno uvođenje zdravstvenog i spolnog odgoja s predstvincima udrugu koje podržavaju uvođenje Zdravstvenog odgoja u osnovne i srednje škole kao i sadržaj kurikuluma koje je donijelo Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta s ciljem informiranja cijelokupne javnosti o sadržaju kurikuluma Zdravstvenog odgoja. Organizacije smatraju izuzetno važnu ulogu obrazovnog sustava da djeci i mladima prenese osnovne informacije i razvije kompetencije koje će pridonijeti očuvanju njihovog zdravlja u različitim područjima – od prevencije nasilja, ovisnosti i drugih rizika do odgovornog seksualnog ponašanja.

Jedan od načina u nastojanju informiranja javnosti o temama Zdravstvenog odgoja, odnosno spornog 4 modula kurikuluma – spolna/rodna ravnopravnost i spolno odgovorno ponašanje je i kreiranje web stranice www.zdravstveniodgoj.hr.

Stranica je osmišljena kao mjesto na kojem roditelji, nastavnici i učenici mogu dobiti sve relevantne informacije vezane uz njihove dvojbe, pitanja i razmišljanja. Posebnost stranice je ta što omogućuje direktno postavljanje pitanja putem kontakt obrasca, a odgovore na pitanja daju stručnjaci iz područja odgoja i obrazovanja te zaštite i promicanja ljudskih prava.

Stranica je podijeljena na tri dijela namijenjena roditeljima, nastavnicima i mladima. Tako roditelji mogu pročitati na koji način je uveden kurikulum, o tome kako razgovarati s djecom o seksualnosti, ljubavi i vezama te su objavljena najčešća pitanja vezana uz modul spolne/rodne ravnopravnosti i odgovornog spolnog ponašanja.

Nastavnici i stručni suradnici na stranicama www.zdravstveniodgoj.hr, mogu pronaći linkove preporučenih predavanja i radionica, prezentaciju o ulozi ravnatelja u provođenju zdravstvenog odgoja u školama, aktualni kurikulum Zdravstvenog odgoja, mitove i činjenice o zdravstvenom odgoju te mogu preuzeti materijale za nastavnike.

Na stranicama namijenjenim mladima nalaze se poveznice na brošure i tekstove u kojima mogu saznati više o temama vezanim za spol, rod i seksualnost te im je dostupan link na stran-

cu Sezam – Seksualna Edukacija Za Mlade koja je dio programa „Senzibilizacija za pitanja roda i spola” koji provodi udruga CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje.

U kreiranju web stranice sudjelovalo je 17 organizacija i inicijativa civilnog društva među kojima je i aktivni doprinos i uloga imao i FSO.

4.10. Inicijativa oko financiranja organizacija civilnog društva

Kao jedna od pod inicijativa unutar Platforme 112, tijekom 2012. godine organizirana je i inicijativa vezana za financiranje organizacija civilnog društva. Stalnim praćenjem postupaka dodjeljivanja sredstava, analizom i savjetovanjima, ova inicijativa ima za cilj unaprijediti dosadašnje postupke, te predlagati nove smjerove financiranja. Važno je napomenuti kako se inicijativa bavi i postupcima vezanim za natječaje za potpore iz europskih fondova. Osim što predstavnici organizacija civilnog društva sudjeluju u radnim tijelima vezanim za planiranje europskih fondova, inicijativa je u 2012. godini napravila i analizu neusklađenosti praksi kod različitih ugovornih tijela zaduženih za provedbu europskih projekata. Navedena analiza kao i na njoj utemeljene preporuke su predstavljeni svim ugovornim tijelima i drugim tijelima operativne strukture. Potrebno je istaknuti kako su neke od preporuke već uključene, dok će ostale biti provedene tijekom provedbe novih projekata.

4.11. Koordinacija udruga za djecu

FSO je u 2012.godini bio izuzetno aktivan u radu Koordinacije udruga za djecu. Prije svega to se odnosilo na vođenje tematske grupe „Dječja prava u sustavu obrazovanja” koju je koordinirala Eli Pijaca Plavšić, a čiji cilj je bio predstaviti polazišta KUD-a vezana uz odgoj i obrazovanje te istaknuti temeljne probleme kao i načine njihova rješavanja. Cjelokupni rad tematske grupe predstavljen je na konferenciji 27.studenog 2012. u Hrvatskom saboru pod nazivom "Politika prema djeci: Europska unija, Vijeće Europe, Hrvatska."Konferenciju su zajednički, pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske organizirali Ured UNICEF-a za Hrvatsku, Pravobraniteljica za djecu i Koordinacija udruga za djecu. Zamjenici ministara izvjestili su o stanju ostvarivanja dječjih prava u sustavu pravosuđa, obrazovanja , zdravstva i socijalne politike.

Voditelji tematskih radnih skupina Koordinacije udruga za djecu, Eli Pijaca Plavšić (dječja prava u sustavu obrazovanja), Krešimir Makvić (dječja prava u sustavu socijalne politike) , Ines Bojić (dječja prava u sustavu pravosuđa) i Zoran Cipek (dječja prava u zdravstvenom sustavu), izložili su preporuke za poboljšanje položaja dječjih prava u navedenim sustavima. Preporuke su nastale kao rezultat rada tematskih skupina u kojima su sudjelovali predstavnici udruga članica Koordinacije i ostali zainteresirani stručnjaci.

4.12. Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje

U studenom 2012. Izvršna direktorica FSO-a Eli Pijaca Plavšić javila se na natječaj za izbor članova i članica Nacionalnog Vijeća za odgoj i obrazovanje, novoustrojenog tijela koje ima za cilj

strateški razvijati obrazovni sustav u RH. U prosincu 2012. godine izabrana je za članicu NVOO te je potom i potvrđena od Hrvatskog sabora na tom mjestu.

4.13. Istraživanje Međunarodne aktivnosti hrvatskih organizacija civilnog društva

31

Forum za slobodu odgoja | Godišnji izvještaj za 2012.

Forum za slobodu odgoja je volonterski proveo istraživanje pod nazivom „Međunarodne aktivnosti hrvatskih organizacija civilnog društva” na poticaj Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Provođenje istraživanja je posljedica rasprave tijekom Dana udruga 2011. godine održanog u Puli.

Ciljevi istraživanja su bili ispitati članstvo hrvatskih organizacija civilnog društva u međunarodnim organizacijama kao i način njihove međusobne suradnje, ispitati finansijske aspekte suradnje hrvatskih i međunarodnih organizacija civilnog društva te ispitati zastupljenost predstavnika hrvatskih organizacija civilnog društva u upravljačkim tijelima međunarodnih organizacija.

Istraživanje je provedeno putem *on-line* anketnog upitnika objavljenog na mrežnim stranicama Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Sudjelovalo je 99 organizacija civilnog društva od kojih je 98,92% registrirano kao udruga a 1,08% kao zaklada.

Gotovo polovica ispitanih organizacija je članica neke međunarodne organizacije, ali se najčešće radi o članstvu u jednoj europskoj i jednoj svjetskoj međunarodnoj organizaciji civilnog društva. Gledano s obzirom na mjesto registracije udruge, približno 80% udruga registriranih u Gradu Zagrebu su članice međunarodnih organizacija, dok u Sisačko-moslavačkoj, Karlovačkoj, Koprivničko-križevačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Ličko-senjskoj, Zadarskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji niti jedna od ispitanih organizacija nije članica međunarodne organizacije civilnog društva.

Zajedničke aktivnosti hrvatskih i međunarodnih organizacija civilnog društva su najčešće rad na zajedničkom projektu i sudjelovanje na godišnjoj skupštini međunarodne organizacije. Za pokrivanje troškova odlaska na međunarodne skupove i sjednice skupštine, hrvatske organizacije civilnog društva najčešće koriste vlastita i finansijska sredstva međunarodnih organizacija. Međunarodna organizacija rijetko pokriva sve troškove sudjelovanja hrvatskih predstavnika na svojoj godišnjoj skupštini.

Samo dvije petine organizacija ima člana u upravljačkom tijelu međunarodne organizacije, s time da u Zagrebačkoj županiji ima najviše organizacija čiji su predstavnici u upravljačkim tijelima međunarodnih organizacija.

Podmirivanje članarine u međunarodnim organizacijama ne teče uvijek glatko, a otežano podmirivanje članarine je uvjetovano finansijskom krizom, te činjenicom da se finansijska sredstva dobivena za provođenje projekata ne smiju koristiti za podmirivanje članarine. Ispitane udruge predlažu osnivanje fonda za financiranje članarina većih od 100 eura čime bi se olakšalo podmirivanje članarine i time sudjelovanje u međunarodnim aktivnostima. Još jedan prijedlog je udruživanje hrvatskih organizacija civilnog društva s obzirom na zajedničke misije i vizije, čime bi se lakše širile informacije o povezivanju s međunarodnim organizacijama i olakšalo traženje partnera za projekte.

4.14. NESsT International

U procesu daljnog razvoja i diverzificiranja izvora financiranja, Forum za slobodu odgoja se u 2011. godini prijavio za sudjelovanje u programu savjetovanja za razvoj socijalnog poduzetništva koji provodi organizacija NESsT International. Prijava Forum za slobodu odgoja je bila prihvaćena te je Forum tijekom 2012. godine sudjelovalo u postupku razvoja socijalnog poduzetništva. Pod stručnim vodstvom NESsT-a detaljno je razvijena poslovna ideja, analizirano je moguće tržište, napravljene su dodatne analize, izrađen poslovni i operativni plan. Na kraju cijelog postupka, Forumova poslovna ideja je završila kao jedna od tri koje su bile predstavljene pred stručnim povjerenstvom te tako i razmatrana za moguće financiranje i daljnje savjetovanje. Stručno povjerenstvo nije na kraju izabralo poslovnu ideju Forum za slobodu odgoja, ali je sudjelovanje u cjelokupnom procesu i upoznavanje sa svim metodama planiranja koje su korištene u tom procesu od velike pomoći u dalnjem planiranju rada Forum.

Sama poslovna ideja išla je u smjeru povezivanja poslovnog sektora i organizacija civilnog društva u svrhu pružanja usluge administriranja programa stipendija za poslovni sektor kao doprinos razviju društvenog odgovornog poslovanja tvrtki koje bi surađivale s Forumom za slobodu odgoja.

5. ORGANIZACIJA

5.1. Strateško planiranje

Najvažniji dokument donesen u 2012. godini jest Strateški plan FSO-a za razdoblje od 2012. – 2015. Strateški plan nastao je kao rezultat Strateškog planiranja održanog u siječnju 2012. Kojeg je facilitirala konzultantica Nataša Škrbić. Novim strateškim planom FSO planira značajne razvojne i organizacijske promjene prije svega u zagovaračkom dijelu, ali i u programskom dijelu. Jedan od strateških ciljeva jest i pojačana međunarodna suradnja te profiliranje u jednu od najznačajnijih organizacija iz područja obrazovanja u Hrvatskoj.

5.2. Organizacijski razvoj

Pravilnik o volontiranju – dokument donesen u 2012. godini zbog intenziviranja volonterskog programa u FSO-u. U 2012. FSO je imao 15 volontera i volonterki koji su FSO prepoznali kao resursni centar za usavršavanje i stjecanje kompetencija potrebnih za tržište rada.

Tjedni uredski sastanci – svaki tjedan zaposlenici FSO-a organiziraju uredski sastanak na kojem se radi tjedni raspored te se informira o svim tekućim projektima u tom tjednu. Potrebno je napomenuti kako su uredski sastanci prilika da se porazgovara i o različitim akcijama, inicijativama te da se zajednički donesu neke operativne odluke.

Interne edukacije – zaposlenici i volonteri FSO-a jednom u 2-3 mjeseca organiziraju internu edukaciju na neku od aktualnih tema u kojem su pojedinci stručnjaci. Najčešće se to odnosi na projekte u tijeku kako bi se razmijenile informacije i na taj način dobile neke nove ideje za unapređenje projekata.

5.3. Popis sudjelovanja zaposlenika i volontera FSO-a na seminarima, konferencijama i sl.

Zaposlenici FSO-a u 2012. godini sudjelovali su u ukupno 46 različitih konferencija, okruglih stolova, sastanaka u Hrvatskoj i inozemstvu.

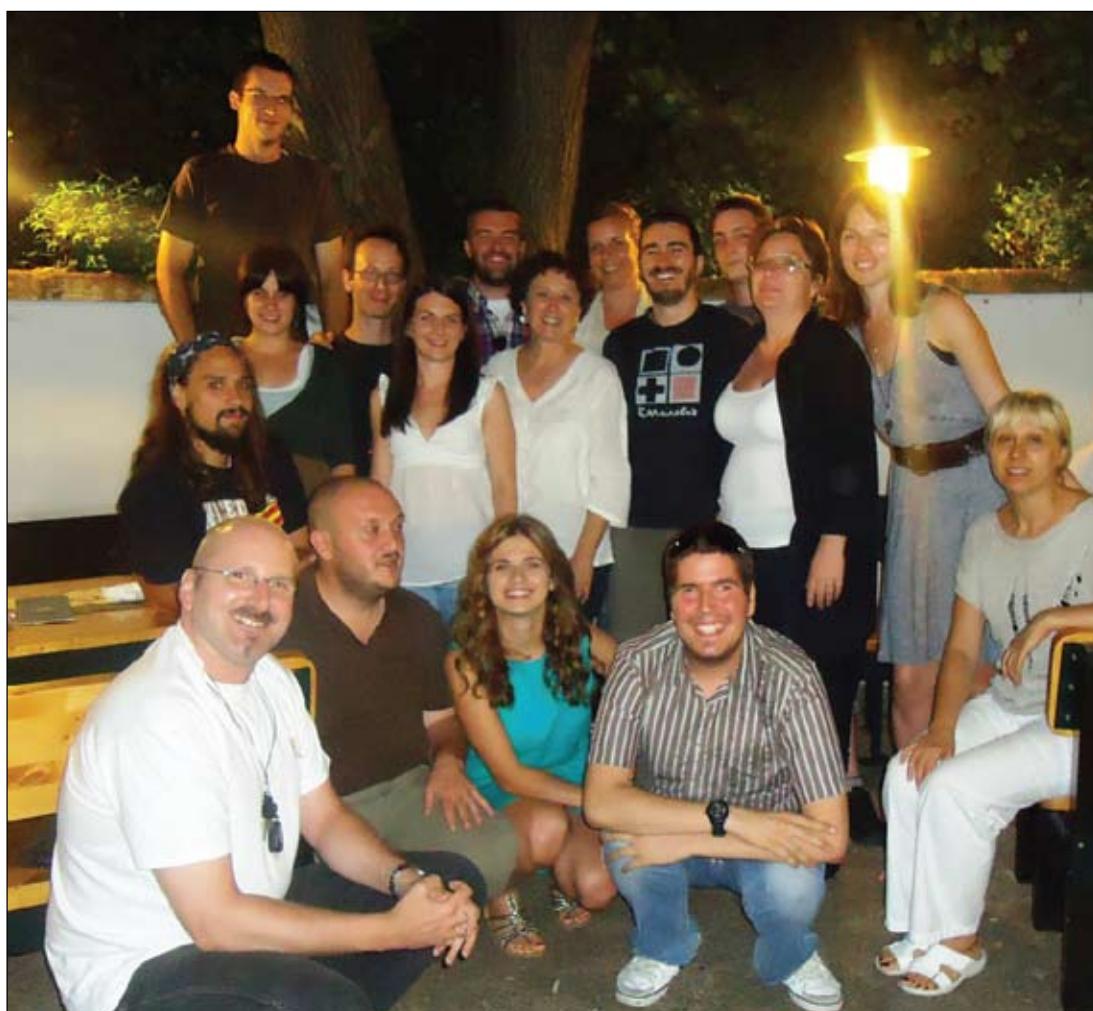
Ime i prezime	Naziv treninga	Grad	Trajanje (od-do)	Kratak opis (max 2 recenice)
Ana Karlović	Formal education meets non-formal methods (NGO KANE)	Kalamata	03.-11.11.2012.	YiA trening za osobe koje rade s mladima - učenje metoda neformalnog obrazovanja primjenjivih u poučavanju mladih, a koje razvijaju 8 key competences.
Ana Karlović	Napredna obuka iz medijacije (HUM)	Zagreb		4 modula po 5 sati - napredni program obuke za medijatore, Hrvatska udruga miritelja
Ana Karlović	Info dani udruga u MZOŠ-u	Zagreb	28.03.2012.	
Ana Karlović	Gostovanje Dave Parkera u Savjetovailštu Luke Ritza	Zagreb	03.04.2012.	
Ana Karlović	Sastanak u vezi Jolie-Pitt projekta (Diana Batinić i Dubravka Uroda)	Rijeka	14.04.2012.	
Ana Karlović	Radionica iz medijacije u OŠ Kralja Tomislava	Zagreb	26.04.2012.	
Ana Karlović	Radionica iz medijacije u OŠ Kralja Tomislava	Zagreb	24.05.2012.	
Ana Karlović	Unicef analiza dječjih prava u RH	Zagreb	08.05.2012.	
Ana Karlović	Prezentacija programa Medijacije na Vijeću za prevenciju nasilja Grada Zagreb, Lisinski	Zagreb	11.06.2012.	
Ana Karlović	Prezentiranje na Okruglom stolu Ključ za mir-Odgoj za mir u Puli (Jolie Pitt)	Pula	20.06.2012.	
Ana Karlović	Nenasilna komunikacija - ključ uspješnog rada s mladima, YiA trening	Crikvenica	25.08.-03.09.2012.	
Ana Karlović	Prezentiranje na Okruglom stolu Ključ za mir-Odgoj za mir u Gospiću (Jolie Pitt)	Gospić	28.09.2012.	
Ana Karlović	Predavanje o medijaciji na Sekciji organizacijskih psihologa, FF	Zagreb	22.10.2012.	
Biserka Šavora	Jesenska škola učitelja i odgojitelja: Zdravstveni odgoj u vrtiću i školi i samovrednovanje kao poticaj za unaprjeđenje školskog kurikuluma	Opatija	23.10.2012.	U sklopu seminara održano predavanje "Klađenje/kockanje – zabava ili ovisnost?"

Ime i prezime	Naziv treninga	Grad	Trajanje (od-do)	Kratak opis (max 2 recenice)
Biserka Šavora	Stručni skup "Kompetencije razrednika i voditelja skupina"	Opatija	19. – 21. ožujka 2012	održano predavanje i radionica na temu "Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje" kroz obradu teme "Didaktičko-metodički pristup organizaciji izleta i ekskurzija" – a prikazana je primjena jedne metodičke strategije iz Projekta.
Biserka Šavora	Županijsko stručno vijeće za izvannastavne aktivnosti u osnovnim školama Požeško-slavonske županije, tj. za učitelje i nastavnike Hrvatskog jezika	Kutjevo	7.rujna 2012.	Održana radionica "Kreativni pristup kreativnom pisanju"
Denis Čihor	Certificiranje za ovlaštenika poslodavca u pravnoj osobi za poslove zaštite na radu	Zagreb	23. - 24. travnja 2012.	
Domagoj Morić	Motivacijski trening	Zagreb	5.-6. srpnja 2012.	Edukacija o socijalnom poduzetništvu, pokretanju vlastitog posla i osnaživanja mlađih, predavanje Madi Sharne (Velika Britanija), članice Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Domagoj Morić	Studiji o mladima za mlade - modul: Youth studies and Youth participation – international practice	Zadar	13.-15. ožujka 2012.	Edukacija o radu s mladima na međunarodnoj razini i učenje na iskustvima drugih zemalja, predavač na modulu bio je dr. Ross VeLure Roholt sa Sveučilišta u MInessoti (Youth studies Department)
Domagoj Morić	Studiji o mladima za mlade	Zadar	27.-29. rujna 2012.	Edukacija o radu s mladima, politikama za mlade i aktivnom građanskom angažmanu
Domagoj Morić	Ekonomski fakultet u Zagrebu: kolegij Marketing neprofitnih organizacija	Zagreb	26. ožujka 2012.	Predavanje o Forumu za slobodu odgoja i rada u području odnosa s javnošću i marketinga za studente Ekonomskog fakulteta

Ime i prezime	Naziv treninga	Grad	Trajanje (od-do)	Kratak opis (max 2 recenice)
Eli Pijaca Plavšić	2nd World Conference on Education	Brisel	7. - 11. Studeni 2012.	Izlaganje na temu: Peace and tolerance education in Croatia
Eli Pijaca Plavšić	Politika prema djeci: Europska unija, Vijeće Europe, Hrvatska	Zagreb	27.11.2012.	Izlaganje na temu politike prema djeci u sustavu odgoja i obrazovanja
Eli Pijaca Plavšić	Joint Launching Conference Best Practices for Roma Integration (BPRI) – OSCE-ODIHR Promoting Human Rights and Minority Protection in South East Europe (MIN) – CoE Regional Initiative for Inclusive Education (IE) – CoE	Budva	27. - 29. 06.2012.	Sudionica na konferenciji prezentacije programa za jugoistocnu Europu
Filip Gospodnetić	Activitiy and Visibility - path towards efficient role of youth in local community	Crikvenica	26.8.-3.9.2012	Edukacija o odnosima s javnošću, uloga odnosa s javnošću u nevladiniim udrugama, svim alatima nužnim za uspješne odnose s javnošću
Filip Gospodnetić	ABCDE - for young people - Acting to Belong and Create Devirsity and Employment for Young People	Poronin	3.11. - 10.11.2012.	Edukacija o trenutnim trendovima na tržištu rada u EU, načinima traženja zaposlenja, povećanja vlastite kompetentnosti u traženju zaposlenja.
Filip Gospodnetić	Edukacija o Eu Fondovima	Zagreb	28.3 - 16.4.2012.	Edukacija o pisanju Europskih projekata
Jelena Perak	Non-violent communication II. - the key to successfull youthwork	Crikvenica	26.8.-3.9.2012	
Jelena Perak	ABCDE - for young people - Acting to Belong and Create Devirsity and Employment for Young People	Poronin	3.11. - 10.11.2012.	Edukacija o trenutnim trendovima na tržištu rada u EU, načinima traženja zaposlenja, povećanja vlastite kompetentnosti u traženju zaposlenja.
Jelena Perak	Edukacija o EU Fondovima	Zagreb	28.3 - 16.4.2012.	Edukacija o pisanju Europskih projekata
Jelena Perak	IZOBRAZBA ZA KORIŠTELJE PLATFORME ZA FINANCIRANJE AKTIVNOSTI UDRUGA	Zadar	17.-18.07.2012.	Edukacija o korištenju međunarodne platforme za financiranje aktivnosti organizacija civilnog društva i razvoj aktivnog građanstva u RH

Ime i prezime	Naziv treninga	Grad	Trajanje (od-do)	Kratak opis (max 2 recenice)
Marina Brkić	Sastanak Platforme 112	Zagreb	29. - 30.3.2012.	Dvodnevni sastanak na Sljemenu o provedbi Platforme 112, ocjeni rada Vlade te dalnjim aktivnostima
Marina Brkić	Leading a policy centre as an entrepreneurial venture	Zagreb	6.6.2012.	Jednodnevna radionica s Allanom Gibbom o praćenju politika
Marina Brkić	TIC TAC Multilateral Training Course to Support Quality in Action 4.3	San Simon Island, Vigo	18. – 24.9.2012.	Trening u organizaciji mreža nacionalnih agencija o pisanju projekata i unaprjeđivanju kvalitete projekata unutar podakcije 4.3 programa Mladi na djelu.
Marina Brkić	Conflict Prevention and Mediation in Schools	Ohrid	17. - 20.10.2012.	Konferencija u organizaciji OSCE-a i Forum ZFD-a s fokusom na razmjenu iskustava s implementacijom medijacije u školama. Sudjelovali su stručnjaci iz raznih sektora - državnih institucija, obrazovnih ustanova i udruga - s iskustvom u primjeni medijacije.
Marina Brkić	Sastanak Incijative za uvođenje odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo	Daruvar	7. - 8.11.2012.	Sastanak Incijative i predstavljanje aktivnosti udruga koje se bave građanskim obrazovanjem
Mario Bajkuša	Formal education meets non-formal methods	Kalamata	03.-11.11.2012.	YiA trening za osobe koje rade s mladima - učenje metoda neformalnog obrazovanja primjenjivih u poučavanju mladih, a koje razvijaju 8 key competences.
Mario Bajkuša	ENjoinED Policy Lab on Education for Sustainable Development	Ljubljana	19.-22.2.2012.	Policy Lab na temu Obrazovanja za održivi razvoj
Mario Bajkuša	Empowering the Balkans	Priština	26.-29.3.2012.	Radionica izgradnje kapaciteta i umrežavanja.
Mario Bajkuša	Ususret Europskom socijalnom fondu - novi izazovi i mogućnosti za organizacije civilnoga društva	Zadar	12. i 13.4.2012.	Radionica o ESF-u

Ime i prezime	Naziv treninga	Grad	Trajanje (od-do)	Kratak opis (max 2 recenice)
Mario Bajkuša	Zagreb+20: Prošlost i budućnost hrvatske politike održivog razvoja	Zagreb	8. i 9. 5. 2012.	Konferencija o održivom razvoju
Mario Bajkuša	Symposium on Well-being of Young People in Eastern Europe and Caucasus	Tbilisi	11. i 12. 6. 2012.	Konferencija o politikama za mlade
Mario Bajkuša	Summer School on Sustainable Developmet	Primošten	1.-7.7.2012.	Ljetna škola u sklopu ENjoinED projekta.
Mario Bajkuša	Promoting tolerance, understanding and integration by developing intercultural competences in the learning environment	Great Malvern	7.-13.10.2012.	Stručno usavršavanje o inkluzivnosti
Mario Bajkuša	Nenasilna komunikacija - ključ uspješnog rada s mladima, YiA trening	Crikvenica	25.08.-03.09.2012.	

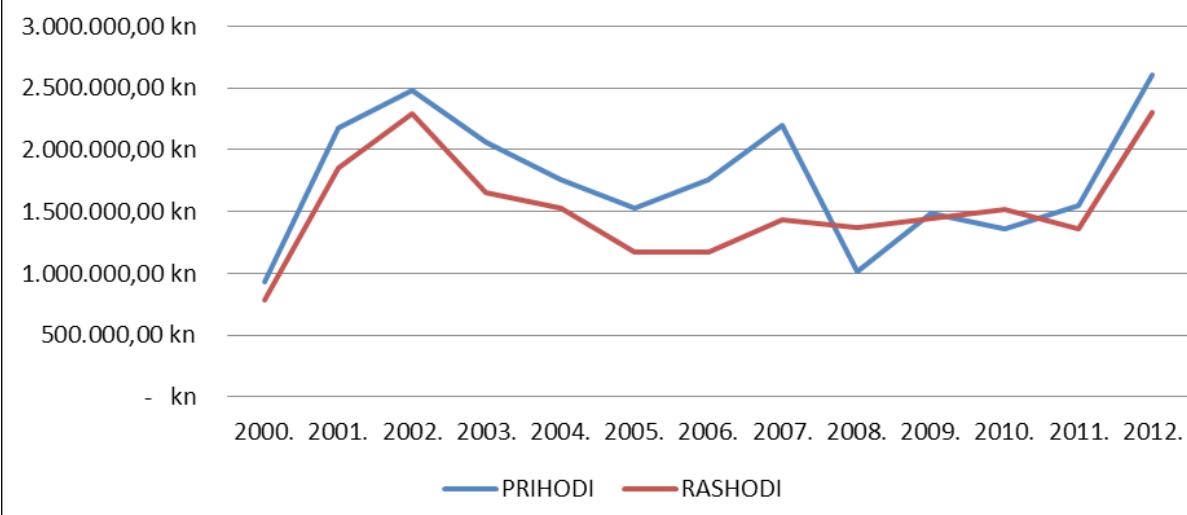
Članovi Upravnog odbora, zaposlenici, volonteri i suradnici FSO-a

6. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

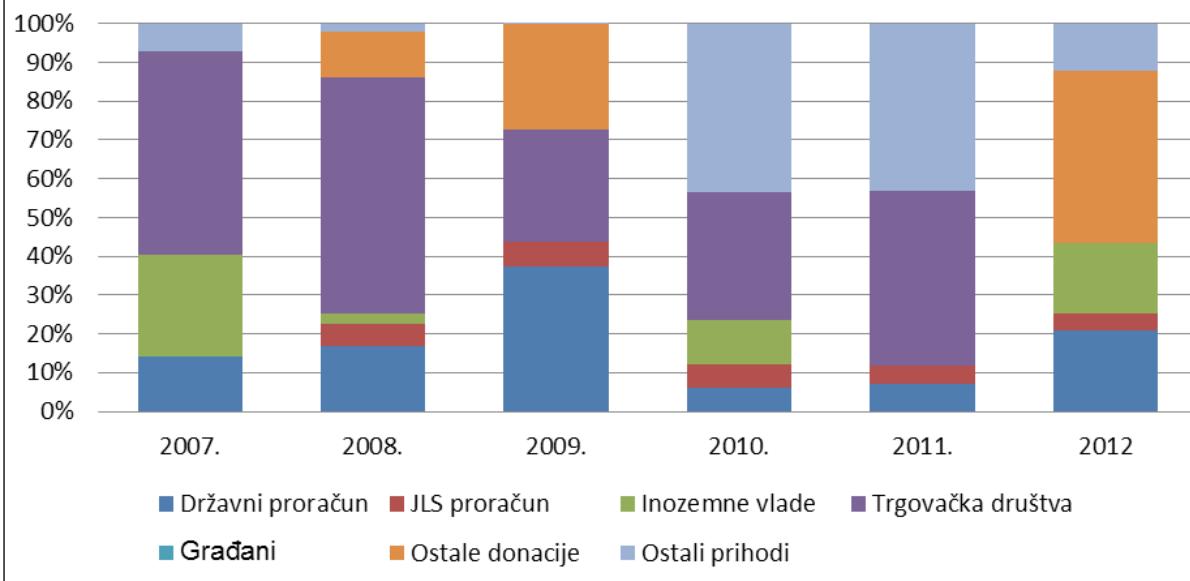
Kod	Stavka	2011.	2012.	Indeks
3	PRIHODI	1.551.463,00 kn	2.611.149,00 kn	168,3
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	658.959,00 kn	307.135,00 kn	46,6
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	-	240,00 kn	-
33	Prihodi po posebnim propisima	-	-	-
34	Prihodi od imovine	11.737,00 kn	3.230,00 kn	27,5
35*	Prihodi od donacija*	880.767,00	2.291.919,00 kn	260,2
36	Ostali prihodi	-	8.625,00 kn	-
4	RASHODI	1.363.214,00 kn	2.299.021,00 kn	168,6
41	Rashodi za radnike	444.094,00 kn	535.571,00 kn	120,6
42	Materijali rashodi	727.212,00 kn	1.308.051,00 kn	179,9
43	Rashodi amortizacije	31.080,00 kn	17.931,00 kn	57,7
44	Financijski rashodi	6.728,00 kn	22.802,00 kn	338,9
45	Donacije	154.100,00 kn	396.066,00 kn	257,0
46	Ostali rashodi	-	18.600,00 kn	-
3-4	PRIHODI – RASHODI	188.249,00 kn	312.128,00 kn	

35	PRIHODI OD DONACIJA	880.767,00 kn	2.291.919,00 kn	260,2
351	Prihodi od donacija iz proračuna	180.334,00 kn	655.233,00 kn	363,3
3511	<i>Prihodi od donacija iz državnog proračuna</i>	107.334,00 kn	545.233,00 kn	508,0
3512	<i>Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave</i>	73.000,00 kn	110.000,00 kn	150,7
352	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	5.138,00 kn	477.550,00 kn	9.294,5
353	Prihodi od trgovачkih društava i ostalih pravnih osoba	695.295,00 kn	-	0,0
354	Prihodi od građana i kućanstava	-	-	-
355	Ostali prihodi od donacija	-	1.159.136,00 kn	-

Prihodi i rashodi Forum za slobodu odgoja 2000. - 2012.

Prihodi Forum za slobodu odgoja 2007. - 2012.

7. MEDIJSKI IZVJEŠTAJ

Tijekom 2012. godine Forum je nastavio aktivno komunicirati s medijima i sa širom javnosti putem različitih komunikacijskih kanala. Osim putem medija, nastavnici/ce i šira javnost mogli su mnoge informacije o aktivnostima, programima i projektima dobiti putem društvenih mreža – Facebooka i Twittera.

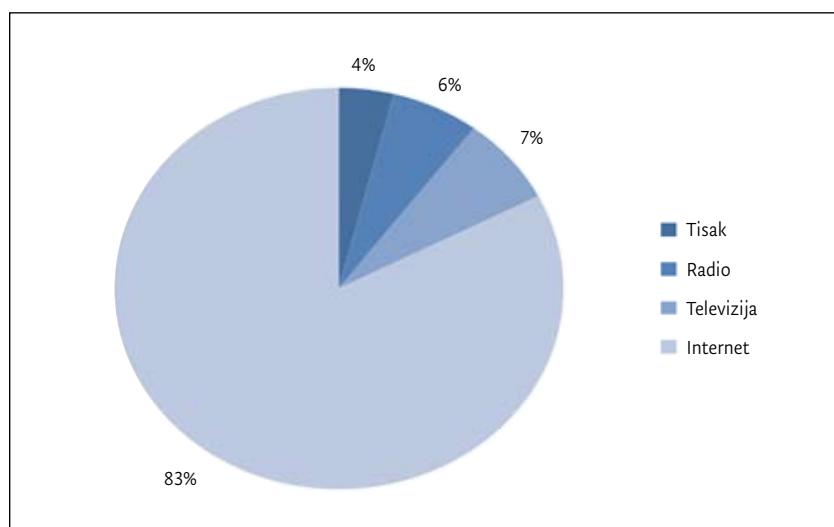
Kako bi se poboljšala komunikacija sa svim interesno-utjecajnim skupinama i širom javnosti, tim Forum-a je sredinom 2011. godine izradio **Strateški plan komunikacijskih aktivnosti 2012.-2015. godine**. Plan je započeo s punom provedbom početkom 2012. godine i za njegovo ispunjavanje zaduženi su zaposlenici Forum-a te volonter zadužen za odnose s javnošću.

Također, od ove godine Forum je **započeo s posebnim sustavom prikupljanja medijskih objava**. Parametri prema kojima se procjenjuju objave prošireni su i na taj način se mogu dobiti detaljniji podaci o sadržaju (npr. koji stav je iznesen prema Forumu, duljina priloga na TV-u ili radiju, broj centimetara u člancima). Tijekom 2013. godine, Forum će nastaviti s dalnjim usavršavanjem u području odnosa s javnošću i približavanju Forum-a svim interesno-utjecajnim skupinama, a posebno medijima.

Tijekom prošle godine Forum je uložio iznimne napore kako bi programi i aktivnosti bili zapaženi u medijima. Forum je zadržao prošlogodišnji trend povećanja objava u medijima, što je vidljivo iz podataka. Naime, **tijekom 2012. godine objavljeno je 253 medijska priloga. Ovo povećanje pokazuje pozitivan trend objavljivanja informacija o Forumu**.

Medijske aktivnosti obuhvaćale su sve komunikacijske kanale – tisak, radio, televiziju i internet.

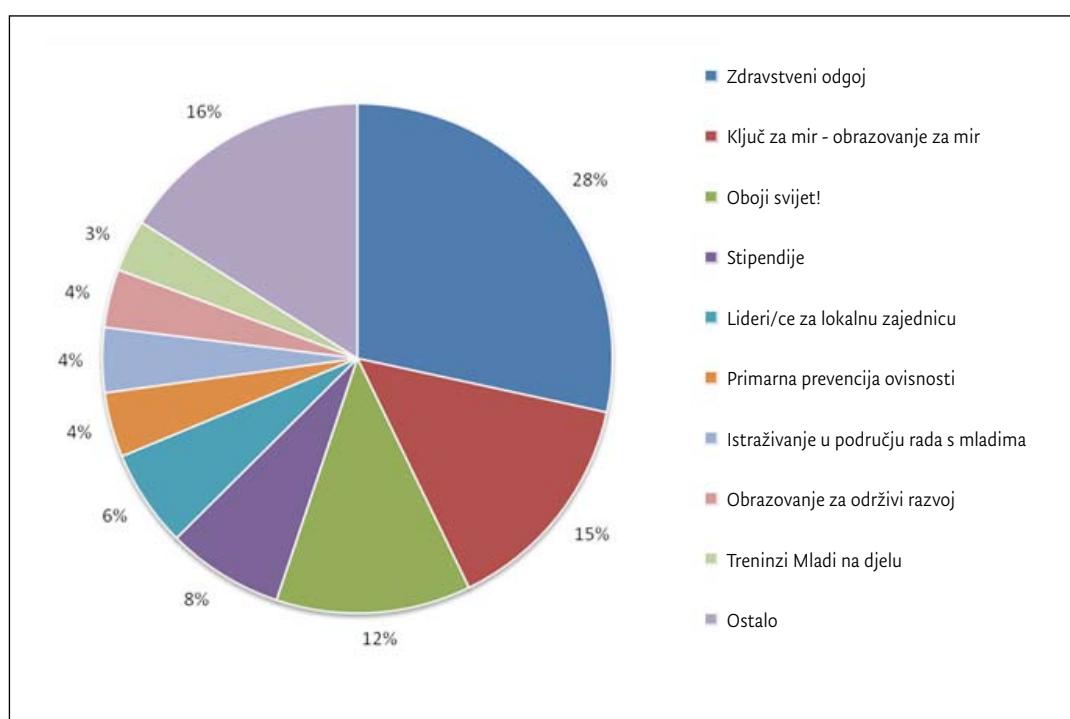
Kao što se može vidjeti iz grafikona „Pojavljivanje prema vrsti medija”, Forumove aktivnosti i programi najviše su bili prisutni na različitim internetskim stranicama (83%), dok radio i televizija zauzimaju 13%. Ostalih 4% medijskih objava odlazi na tisak (dnevne novine, tjednici, dvotjednici, mjesečnici i publikacije/bilteni).

Pojavljivanje prema vrsti medija

Kada se radi o promociji pojedinih aktivnosti i programa u Forumu, u prošloj godini najviše medijskih objava napravljeno je o programu Zdravstvenog odgoja u škole, projektu Jolie-Pitt fondacije – Ključ za mir-odgoj za mir, Natječaju i Konferenciji „Oboji svijet!” te programu stipendiranja.

Potrebno je napomenuti i stav koji je iznesen u prilozima. Tijekom procjene stava u medijskim prilozima, može se uočiti kako više od 50% medijskih priloga izražava izrazito pozitivan stav prema Forumu (55% priloga). Nadalje, 29% priloga imalo je neutralan stav, što se većinom odnosi na nepristrano i objektivno izvještavanje. Na kraju, samo 16% medijskih objava je sadržajno bilo negativno nabijeno i to u cijelosti u raspravama koje su se odnosile na program Zdravstvenog odgoja i njegovog uvođenja u školski kurikulum.

Zastupljenost pojedinih aktivnosti u medijima

Nadalje, tijekom prošle godine Forum je izdao 17 objava, priopćenja i izjava za medije i širu javnost:

- **12.01.2012.** Priopćenje za javnost: Problemi vezani uz prenošenje EU tema djeci i mladima
- **20.02.2012.** Objava za medije: Forum za slobodu odgoja dobio donaciju Jolie-Pitt fondacije
- **14.03.2012.** Priopćenje za javnost: Forum za slobodu odgoja zajedno s partnerima dobio potporu Europske unije za provođenje projekta „Lideri/ce za lokalnu zajednicu”
- **03.05.2012.** Priopćenje za javnost: Forum za slobodu odgoja dobio potporu Europske unije unutar programa Mladi na djelu za provedbu dva treninga
- **21.05.2012.** Objava za medije: Danas učenici, sutra lideri!

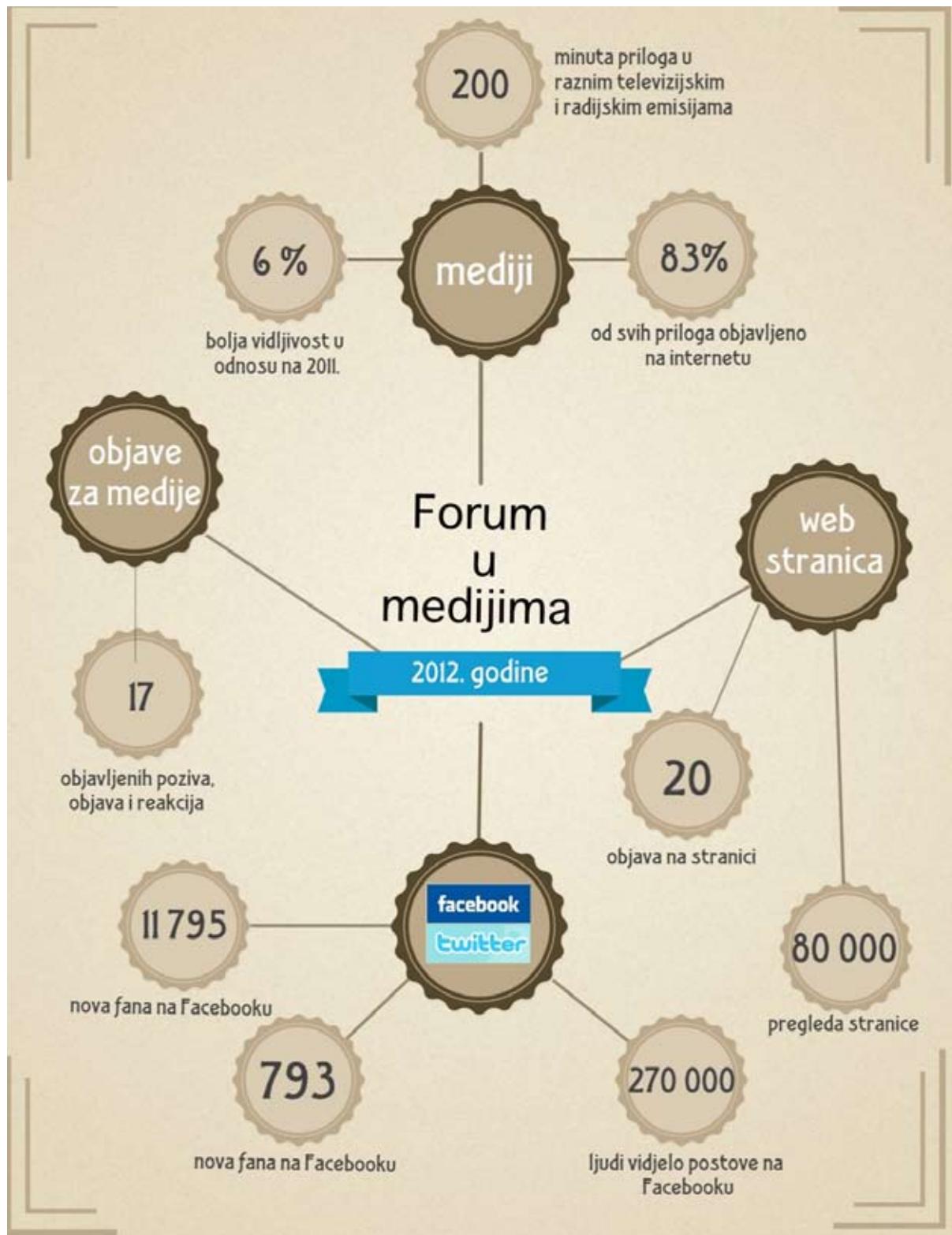
- **15.06.2012.** Poziv medijima na tribinu projekta „Ključ za mir – odgoj za mir”
- **20.08.2012.** Priopćenje za javnost: U Hrvatsku dolazi 56 mladih iz 16 europskih zemalja!
- **01.09.2012.** Poziv medijima: U Crikvenici se održava javna akcija o toleranciji u kojoj će sudjelovati 26 mladih iz deset europskih zemalja
- **27.09.2012.** Poziv medijima na tribinu projekta „Ključ za mir – odgoj za mir”
- **02.10.2012.** Poziv medijima: Obrazovanje za održivost: Gdje smo i što još trebamo napraviti?
- **04.10.2012.** Objava za medije: „Svi mi odgajamo buduće naraštaje!”
- **05.10.2012.** Objava za medije: Nagradni natječaj za učenike "Oboji svijet!"
- **09.10.2012.** Objava za medije: Raspisani Natječaj za 18. generaciju stipendista i stipendistica!
- **09.11.2012.** Poziv medijima na svečano obilježavanje Međunarodnog dana tolerancije
- **13.11.2012.** Objava za medije: Seminar „Primarna prevencija ovisnosti” u Krapini
- **16.11.2012.** Izjava Forum-a povodom Međunarodnog dana tolerancije
- **20.11.2012.** Objava za medije: Dodijeljeno 11 nagrada u vrijednosti višoj od 12 000 kuna

Važan segment u prošloj godini predstavljala je i prisutnost Forum-a na društvenim mrežama te službenoj internetskoj stranici. Kada se radi o društvenim mrežama, Forum je izuzetno aktivan na Facebooku i Twitteru te na taj način postiže bolju vidljivost svojih aktivnosti, programa i projekata. Kada se radi o Facebooku, zabilježeni su sljedeći podaci tijekom 2012. godine:

- **793 osobe** postalo je simpatizer Forum-a na Facebooku;
- **više od 270 000 ljudi** je vidjelo neki od sadržaja objavljenih na Facebook stranici Forum-a;
- **3581 osoba stvorila je "priču" o Forumu** i tako proširila vijest o aktivnostima FSO-a;
- **na stranici se angažiralo 11 795 ljudi** tijekom cijele godine, što znači da su komentirali, davali prijedloge, komentare ili slali direktnе poruke Forumu.

Kada se radi o Twitteru, tijekom 2012. godine **poslano je 139 poruka**, od kojih je gotovo 10% preneseno od strane drugih korisnika, što znači da se vijest dalje prenijela.

Internetska stranica Forum-a za slobodu odgoja - www.fso.hr - tijekom 2012. godine **posjećena je preko 80 000 puta**. Objavljeno je 20 vijesti na naslovnoj stranici, a ostale podstranice redovito su ažurirane. Stranici se najviše pristupalo putem pretraživanja tražilica (60%), preusmjeravanjem s drugih stranica (25%) te direktnim pristupom (15%).

8. POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA

	Europski fondovi	Međunarodne organizacije	Lokalni proračuni	Državni proračun	Poslovni sektor	Ostalo	Ukupno	% prijavljenih, odobrenih i odbijenih projekata
Prijavljeno (u postupku odlučivanja)	2		4	1			7	18,9
Odobreno	6	4	5	4	2	1	22	59,5
Odbijeno	6		2				8	21,6
Ukupno projekata	14	4	11	5	2	1	37	
% prijavljenih projekata s obzirom na izvore finansiranja	37,8	10,8	29,7	13,5	5,5	2,7		100

Odbijeni projekti

Europska komisija

- Teach on Europe! Think on Europe!
- Suradnja sa Srednjom školom Donji Miholjac
- Suradnja s organizacijom iz Rumunjske
- Quality in Adults Education
- Suradnja s Interkulturelles Zentrumom iz Beča, Austrija
- Suradnja s Network of Education Policy Centres

Grad Velika Gorica

- Ambasadori nenasilne komunikacije

OTP Banka

- Mladi za mlade - komunikacijom protiv nasilja

Croatia osiguranje

- „Mladi za mlade“

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske

- Rana prevencija nasilja u obitelji i tijekom razvoda putem medijacije: podizanje javne svijesti

Grad Zagreb - Ured gradonačelnika

- Projekt o EU projektima

UGOVORENE POTPORE u 2012.godini

Donator	Projekt	Iznos potpore
American Secondary Schools for International Students and Teachers	Učeničke stipendije	
The Headmasters' and Headmistresses' Conference	Učeničke stipendije	
Mreža centara za obrazovne politike – NEPC	„EnJoinED – Education for sustainable development partnership initiative”; EU projekt; (nastavak iz 2011. godine)	91.551, 71 kn
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	Institucionalna potpora (treća godina provedbe; 3/3)	154.475, 00 kn
Jollie-Pitt Foundation	Ključ za mir – odgoj za mir	56.311, 00 kn
SAFU; EU projekt	Lokalni lideri/ce za lokalnu zajednicu (2012./2013.)	1.410.039, 58 kn
Grad Velika Gorica	Mladi za mlade – Program obuke i osnaživanja volontera – medijatora	6.000, 00 kn
Hrvatski studiji	Seminarska grupa „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi”	52.500, 00 kn
Zagrebačka županija	Seminarske grupe osnovnog programa medijacije	47.400, 00 kn
Open Society Institutte	Grassroots I	95.396, 55 kn
RWCT – International Consortium	RWCT International Consortium Meeting	49.587, 75 kn
Agencija za mobilnost i programe EU; EU projekt	Nenasilna komunikacija II – Ključ uspjeha u radu s mladima	167.857, 50 kn
Agencija za mobilnost i programe EU; EU projekt	Aktivnost i vidljivost – Put za učinkovitu ulogu mlađih u lokalnim zajednicama	145.435, 65 kn
SIRIUS/RISBO	SIRIUS projekt	106.828, 69 kn
Grad Zagreb	Mladi za mlade – Program obuke i osnaživanja volontera – medijatora	50.000, 00 kn
Agencija za mobilnost i programe EU; EU projekt	Glazbi i pjevanje kao mediji rada s mlađima – razvijanje glazbenih vještina osoba koje rade s mlađima	76.823, 58 kn
Grad Zagreb	Oboji svijet šarenim bojama tolerancije	20.000, 00 kn
Ministarstvo socijalne politike i mlađih	Primarna prevencija ovisnosti	52.017, 00 kn
Grad Zagreb	Medijacijski centar – podrška sustavu socijalne zaštite, djece i mlađih	35.000, 00 kn
Agencija za mobilnost i programe EU; EU projekt	Studijska putovanja 2012.	21.409, 98 kn
Ministarstvo socijalne politike i mlađih	Slušaj, pričaj, volontiraj – komunikacijom do prevencije nasilja	35.000, 00 kn
Veleposlanstvo SAD	Antikorupcijsko obrazovanje	90.470, 00 kn
RWCT – International Consortium	RWCT International Consortium – provođenje projekta 2012./2013.	102.444, 80 kn
Ministarstvo socijalne politike i mlađih	Proljetna škola poduzetništva	50.000, 00 kn
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Mladi i aktivni – nenasilna komunikacija u izgradnji mira	60.000, 00 kn
Open Society Institutte	Grassroots Europe Conference 2012.	35.112, 12 kn

